

Īsziņas

Kā balso mūsu deputāts?

Pagājušajā nedēļā Saeimas kārtējā sēdē deputāti balsoja par iespējamajiem grozījumiem Latvijas Republikas Satversmē. Opozīcijas rosinājums izdarīt grozījumus Satversmes 36.pantā par to, ka Valsts prezidentu ievēl atklāti, tika noraidīts. Mūspuses Saeimas deputāts Jānis Trupovnieks balsoja 'pret'.

Ēnu diena Saeimā

Saeima izsludinājusi pieteikšanos Ēnu dienai, dodot iespēju skolēniem un studentiem iepazīt parlamenta darbību, sekojot kādam no deputātiem vai Saeimas darbiniekiem. Ēnu dienā jauniešiem plānota arī lekcija par Saeimu, tradicionālā kopīgā fotogrāfēšanās, kā arī būs iespēja apskatīt īpašu ekspozīciju par Latvijas prezidentūru Eiropas Savienības Padomē, ielūkoties parlamenta reprezentācijas telpās un piedalīties erudīcijas konkursā. Jauniešiem, kuri vēlas kļūt par ēnām parlamentā, jāpiesakās līdz 4.februārim pa e-pastu: info@saeima.lv, nosūtīt aizpildītu pieteikuma anketu un motivācijas vēstuli.

Iespēja mācīties nepilsoņiem

21.janvārī plkst. 17.00 Balvu muižā (Brīvības ielā 67, Balvos) uzsāksies mācības trešo valstu pilsoņiem un nepilsoņiem, kuru laikā būs iespēja apgūt latviešu valodu, saņemt speciālistu konsultācijas sociālajos un juridiskajos jautājumos, piedalīties radošās aktivitātēs un ekskursijās. Visas apmācības (120 stundas) - bez maksas, kā arī bezmaksas eksāmens tiem, kuri vēlēties naturalizēties. Tālrunis – 26162614.

Donoru diena Baltinavā

22. janvārī no plkst. 9.00 līdz 12.00 Valsts asinsdonoru centrs rīko izbirkumu Baltinavas novada domē, Baltinavā, Kārsavas ielā 16. Lai Valsts asinsdonoru centrs spētu nodrošināt ikdienas ārstniecības iestāžu pieprasījumu pēc asinīm un asins komponentiem, ik dienu asinis nepieciešams ziedot 150 asins donoriem visā Latvijā.

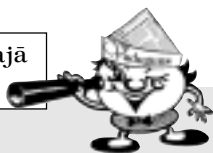

Foto - E.Gabranovs

Piedzimis divdesmit devītais Meinards Latvijā! Ar skaļu kļiedzienu minūti pēc savas nākšanas pasaulē 14.janvārī pulksten 7.42 Balvu dzemdību nodaļā sevi pieteica Viļakas novada domes priekšsēdētāja Sergeja Maksimova un viņa sievas Žannas ceturtais bērniņš. Piedzimstot puika svēra 4,290kg un bija 57cm garš. Tagad Maksimovu trīs jaukajām meitām piepulcējis mazs brālītis, kuram vecāki devuši vārdu Meinards. Sergejs un Žanna atklāj, ka vārda došana dēlam nemaz nebija tik viegls uzdevums. "Ilgi domājām, līdz vienā dienā paņēmu katoļu lūgšanu grāmatu un sāku pārlasīt kristāmo vārdu sarakstu. Tad kādā brīdī manā acu priekšā pazibēja vārds Meinards, un tas mums ar Sergeju tik ļoti sasildīja sirdi, ka sapratām – tas ir tas, ko meklējām! Tas ir tāpat kā ar puzzle - liec vienu gabaliņu pēc otra un pēkšņi saproti: IR! Turklāt arī meitenes neiebilda pret šādu vārda variantu," atklāj nu jau četru bērnu mamma. Žanna stāsta, ka šajā grūtniecībā vēl pirms ultrasonogrāfijas pārbaudes augustā, uz kuru viņa devās ar visām trīs meitām, viņas mātes sirds intuitīvi jūta, ka šoreiz gan būs puika. Jaunā māmiņa skaidro, ka brīžos, kad cilvēks lasa Biblii, reizēm šķiet, ka kādā brīdī intonācija kļūst skaļāka, taču patiesībā tā tikai šķiet. "Tā tas notika arī ar mani. Stāsta par Dievmāti, kura ieņēma Dēlu, laikā pēkšņi ausis skaļi ieskanējās frāze: ir ieņēmusi dēlu! Nedaudz vēlāk, kad ar meitām gāju uz sonogrāfiju, mazliet aizdomājos un tad izdzirdēju dakteri sakām – jums būs puisis! Tobrīd pie sevis nodomāju – nu tā jau man arī šķita. Intuīcija nepievilā," atklāj Žanna. Savukārt Sergejs ar lepnumu piebilst, ka viņa dēls šobrīd ir 29.reģistrētais Meinards Latvijā, un atgādina, ka Latvijā Meinards pazīstams kā pirmais latviešu apustulis, biskaps un svētais. Novada domes priekšsēdētājs smaidot stāsta arī par kādu interesantu sakritību – proti, kopš viņš sācis darbu pašvaldībā, Maksimovu ģimenē katru sasaukumu dzimst pa bērnam. "Marija piedzima pirms 13 gadiem 15.jūnijā – toreiz Šķilbēnos strādāju gaterī, Terēze nāca pasaulē 2004.gada 31.martā – laikā, kad biju Šķilbēnu pagasta priekšnieks, savukārt Anna piedzima pagājušajā sasaukumā – 2009.gada 15.augustā. Tā mēs arī dzīvojam. Patiesībā mums visiem kopā ir ļoti jautri un pietiek, ko darīt. Pricējāos, ka sievai tagad būs trīs palīdzes, kas labprāt paauklēs mazo brālīti," teic Viļakas novada vadītājs. Viņš ar sievu Žannu apliecina, ka ģimenei Jaunais gads, kas pēc Jūlija kalendāra sākas tieši 14.janvārī, iesācies vairāk nekā labi, jo nu viņiem ir četri burvīgi bērni – trīs meitas un dēls!

S.Karavoičika

Nākamajā Padugunī

- **Gāja jautri**
"Palādas" nosvin dzimšanas dienu
- **Meitenes un mode**
Talantu un modes festivālā "Pa modes pakāpieniem"

Zirgu paradize Stāmerienā.

8. lpp.

Muzejā piemin barikāžu laiku.

2. lpp.

Vārds žurnālistam

Šī gada pirmā "Veselības" lappuse laikrakstā sākas par gripas tēmu. It kā neizbēgama lieta, jo šie vīrusi ir klāt katru ziemu. Un katru reizi sabiedrība diskutē, kā rīkoties: vajag potēties pret gripu vai labāk tomēr nē. Acīmredzot jāvadās pēc pieredzes un tā, kādi cilvēki ģimenē dzīvo: cik veci, vai bieži slimo ar hroniska rakstura kaitēm un tamlīdzīgi. Mani priecē, ka beidzot masu medijos arī ārsti pasaka skaidri un gaiši: pret vīrusiem antibiotikas nepalīdz, tādēļ tās nevajag lietot bezjēdzīgi, lai vēl vairāk bendētu veselību. Šis ir laiks, kad jāpiedomā par savu imunitāti - ko ēdam, dzeram, kādas ūdens procedūras piekopjam. Un, protams, jātic, ka noteikti būsim veseli!

Vakar no rīta daudzi cilvēki uz Balvu ezera vēroja, kā pareizticīgie iegremdējās ezera ūdenī, lai atzīmētu ūdens iesvētīšanu Kunga Kristišanas svētkos. Ar smaidu sejā, mierīgi un bez drebināšanās dažāda vecuma vīrieši un sievietes iekāpa ālīņģi, iegremdējoties ledainajā ūdenī, vairāki zem tā pabāza arī galvu. "Kāda runa par aukstumu, tagad ir pat karsti," ne viens vien atrauca pēc peldes, apkārtējo izbrīnīto skatienu pavadīts.

Mieru tagad neliek jautājums, kādas īsti ir izjūtas, janvārī stāvot basām kājām uz ledu? Es noteikti pamēģināšu tām pietuvoties!

Maruta Sprudzāne**Latvijā**

Komisija turpina meklēt vājās vietas. Zolitūdes tragēdijas izmeklēšanas komisija turpina spriest par jaunā Būvniecības likuma un ar to saistīto Ministru kabineta noteikumu kvalitāti. Uz komisijas sēdi uzaicināto personu loks, tāpat kā iepriekšējā nedēļā, ir ļoti plašs. Esošajā Būvniecības likumā būtu jāpilnveido būvniecībā strādājošo izglītības, sertifikācijas un apdrošināšanas jautājumi, uzskata Saeimas juridiskās komisijas priekšsēdētāja Ilma Čepāne.

Latvijā šobrīd ir zemākais terorisma draudu līmenis. Nevar izslēgt teorētisku terorisma iespēju Latvijā, tomēr, vērtējot situāciju, šobrīd valsti ir zemākais terorisma draudu līmenis, tā uzskata iekšlietu ministrs Rihards Kozlovskis. Runājot par Parīzē notikušajiem teroraktiem, ministrs uzsvēra, ka cīņa pret terorismu izvirzīta kā viena no Latvijas prezidentūras Eiropas Savienības Padomē prioritātēm.

Piena tirgū sagaidāmas nopietnas problēmas. Latvijas piena tirgū gaidāmas lielas problēmas saistībā ar pārprodukciju, prognozē piena pārstrādes uzņēmuma "Preiļu siers" valdes priekšsēdētājs Jāzeps Šņepsts. Ir pagājuši laiki, kad varēja nodarboties ar izejvielas eksportu, atsevišķi kooperatīvi veras ciet, atbrīvojas liekais piens un pie pārprodukcijas piena ražotāji, protams, ir samazinājuši piena iepirkuma cenas. Ir pilnīgi skaidrs, ka Eiropai un citām valstīm kopumā piens nav un nebūs vajadzīgs.

Mediķi uzrādījuši nepamatotus veselības pakalpojumus. Pagājušajā gadā ārstniecības iestādēs, kas sniedz valsts budžeta apmaksātus veselības aprūpes pakalpojumus, konstatēti nepamatoti uzskaitīti pakalpojumi 315 536 eiro apmērā. Negodprātīgajiem mediķiem piemēroti līgumsummas 43 963 eiro apmērā. Lielākās summas - 263 533 eiro - atmaksā prasīta par nepamatotu veselības aprūpes pakalpojumu uzskaiti, bet 4945 eiro - par nepamatoti izrakstītām kompensējamām zālēm un 689 eiro - no pacientiem nepamatoti iekasētiem maksājumiem. Vēl 2404 eiro ieturēti par pārkāpumiem ģimenes ārsta darba prakses organizācijā.

Rīgas dome paaugstina biļešu cenas. Rīgas dome nolēmusi paaugstināt biļešu cenu Rīgas sabiedriskajā transportā no līdzšinējiem 0,60 eiro uz 1,15 eiro. Pie šofera biļetes maksās 2 eiro. Rīdziniekiem un pilsētas viesiem, kuri ikdienā bieži pārvietojas ar sabiedrisko transportu, Rīgas mērs Nils Ušakovs iesaka iegādāties mēnešbiļeti, ko pašvaldība turpina dotēt. Tādējādi viena brauciena cena joprojām būs no 40 līdz 60 centiem. Līdz ar to Rīgas dome palīdz tiem iedzīvotājiem, kuri sabiedrisko transportu izmanto regulāri.

(Ziņas no interneta portāliem www.delfi.lv, www.tvnet.lv)

Atcere**Muzejā piemin barikāžu laiku**

16.janvārī Balvu Novada muzejā notika barikāžu laika atceres pēcpusdienu, kurā atmiņās dalījās barikāžu dalībnieki no bijušā Balvu rajona.

Pagājuši 24 gadi, kopš neaizmirstamajām 1991. gada janvāra dienām, kad teju visu Latvijas rajonu cilvēki bija sabraukuši Rīgā, lai aizstāvētu tobrīd vēl tikai topošo Latvijas valsts neatkarību un mūsu tautas brīvību. Barikāžu laikā arī cilvēki no Balvu rajona brauca uz Rīgu, bija vienoti savas valsts, valodas un karoga aizstāvēšanai, jo citādi nemaz nebija iespējams. Tuvinieki drebošām sirdīm ik dienu sekoja līdz barikāžu laika notikumiem un gaidīja vēstis no savējiem. Balvu novadā bijušie barikāžu dalībnieki varēja paklausīties Jura Kulakova, Normunda Bejska kantāti "Vēstules uz bruģa".

Balvu Novada muzeja direktore Iveta Supe iepazīstināja ar 1991.gada 15.janvāra notikumiem Rīgā un Balvos. Atmiņās par barikāžu laiku dalījās Balvu novada priekšsēdētāja vietnieks Juris Boldāns. Viņš toreiz kopā ar citiem brīvprātīgo vienības dalībniekiem bija devies uz Rīgu, lai uzturētu kārtību Latvijas Tautas frontes rīkotās protesta manifestācijas laikā, kura Daugavmalā pulcēja cilvēku tūkstus. "Mums 13.janvārī bija ierādīta viena no centrālajām Rīgas ielām - Krišjāņa Voldemāra iela pie tagadējās Rīgas pilsētas domes. Mums nebija ieroču un mēs nevarējām cīnīties ar omoniešiem, bet mēs rūpējāmies, lai nesākas kādas nekārtības," teica J.Boldāns. Viņš pastāstīja, ka toreiz bijis arī kāds patīkams brīdis - pie viņiem sasveicināties un parunāt pienācis toreizējais kultūras ministrs Raimonds Pauls. "Nosalām, bet, kad no krastmalas garām sāka iet cilvēki, nevarējām vien nobrīnīties, cik garš bija gājiens. Tas turpinājās četras stundas!" pastāstīja notikumu aculiecinieks J.Boldāns. Viņa brīvprātīgo vienība atgriezies mājās, lai pēc sarunām ar toreizējo rajona vadītāju Voldemāru Šļakotu uz Rīgu dotos vēlreiz, - šoreiz uz ļoti svarīgu objektu tuvu omoniešu vienībām. Viļakas pilsētas bibliotēkas datormācītājs Vilis Bukšs atgādināja par cilvēku drosmi, kuri toreiz stāvēja barikādēs, nedomājot un neskatoties, kur lidos lode un kuru tā ķers. "Mēs bijām vienoti, viss notika spontāni. Uz Rīgu brauca cilvēki no lauku saimniecībām ar traktoriem, meža tehniku. Cilvēki veda pārtiku, vārija tēju, dalīja zeķes, cimdus. Nevajadzēja pat lozungus, jo dzimteni mēs toreiz sajūtam sirdis," teica Vilis Bukšs. Viņš pieminēja aktīvākos cilvēkus, kuri darbojās Tautas frontē. Jānis Sisojevs no Tilžas toreiz bija autobusa šoferis. Viņš uz barikādēm veda cilvēkus no Silaines, Balvos no maizes kombināta paņēmis un uz Rīgu aizvedis pus tonnu maizes barikāžu dalībniekiem. "Maizīte bija silta, un autobuss vēl ilgi smaržoja pēc tās. Rīgā nodzīvojam pusotru nedēļu. Kad pāri Daugavai gatavojās celties omonieši, mazliet samētās bail, nelieģšos. Esmu vedis cilvēkus arī uz Baltijas ceļu," pastāsta J.Sisojevs. Ilgvars Šakins no Balvu pagasta Dubļevas Rīgā barikāžu laikā saņēmis uzdevumu novērot, ko omonieši dara un kā rīkojas, un par to ziņot pārējiem. "Man toreiz bija 21 gads. Biju atnācis no armijas - dienēju Urālos un par brīvu Latvijā biju gan dzirdējis, gan par to domājis. Zināju, ka toreiz runāja par Latvijas ekonomisko atdalīšanos no Krievijas. Esmu gandarīts, ka varēju būt klāt Latvijai svarīgā brīdī," teica I.Šakins. Pasākums noslēdzās ar sarunām, jaunām idejām, un daži pat uzdejoja, kas muzeja zālē pēc renovācijas notika pirmo reizi.

Z.Logina

Foto - Z.Logina

Balvu Novada muzejā. Barikāžu laiks attālinās, bet kopīgas sarunas ar tā laika aculieciniekiem atsauc atmiņā pārdzīvoto.

Spēle**Iespēja izpausties pašiem**

Divas dienas Viļakā dažādu paaudžu cilvēki darbojās aizraujošā situāciju analīzes un ideju radīšanas pasākumā – pilsētas spēlē "Viļakas novads – mūsu mājas šodien un rīt". Spēles dalībnieku ieguvums - līdzdarboties sava novada attīstībā, iepazīstot arī citus sabiedriski aktīvus cilvēkus, iegūt jaunas prasmes radošu ideju formulēšanā un pasniegšanā, kā arī sadarboties ar vietējo pašvaldību un ieinteresēt to atbalstīt kādu no vērtīgākajām idejām.

Pasākuma vadītāja Vita Brakovska atklāj, ka šādas nākotnes pilsētas spēles Latvijā novadītas vismaz divdesmit. Tās rīko Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija sadarbībā ar Britu padomi un atbalstītājiem. Šoreiz spēle atceļoja uz Viļaku, jo šī pašvaldība izrādījusi ieinteresētību un pretimnākšanu. Ideju radīšanas spēles mērķis ir atrast un mobilizēt iedzīvotājus sava novada dzīves kvalitātes uzlabošanā. Parasti cilvēki mīl kritizēt un izteikt neapmierinātību, nosodot pašvaldību, kas viņu labā neko nedara. Lūk, spēles uzdevums ir ļaut izpausties pašiem iedzīvotājiem, aktivizēt savas radošās izpausmes, noformulēt tās un dot savu redzējumu īstenošanai realitātē, tādējādi sniedzot ieguldījumu novada attīstībā.

Viļakā izveidoja četras darba komandas, balstoties uz dažādību vecuma, dzīves pieredzes, profesiju ziņā. Vita neslēpj, ka iesaiste spēlē nākusi pagrūti. Taču pieredze liecina, ka pēc pirmās dienas nodarbības dalībnieki tā aizraujas, ka ar prieku gaida un aktīvi ierodas spēles turpinājumā. Arī Viļakā tā notika. Katrai komandai bija uzdevums izteikt 10 idejas, no kurām izvēlējas vienu, turpinot to pētīt un detalizēt, lai pārverstu īstenībā. Savu ideju katra komanda arī testēja, aptaujājot iedzīvotājus, vai viņi konkrēto ideju vēlētos atbalstīt. Visas komandas bija rūpīgi strādājušas, gatavojot prezentācijas. Eksperti izteica savu vērtējumu, uzsverot pozitīvo un norādot arī minusus. Spēles iznākamā lielāko

Foto - M.Sprudzāne

Spēles uzvarētāji. Visvairāk punktu ieguva komanda par ideju "Ežu bode". Vita uzsvēra, ka Viļaka spēles rīkotājiem paliks atmiņā ar novada domes priekšsēdētāja klātbūtni, kurš izrādīja patiesu interesi par tās norisi, dalībniekiem un izteiktajām idejām. Šobrīd pašvaldība nevar solīt konkrētu atbalstu, taču tai ir liela vēlme redzēt cilvēkus darbojamies. Vitas pieredze liecina, ka citviet pēc trim, septiņiem vai desmit mēnešiem sākotnēji šķietami pat ļoti neprātīga ideja pārvēršas realitātē.

punktu skaitu, līdz ar to uzvarētājas godu ieguva Dzeltenā komanda par ideju "Ežu bode". Visa komanda – Madara Jeromāne, Andrejs Mierīnš, Laura Logina un Lilija Zondaka - ir pārliecināta, ka Viļakā vērtīgi būtu atvērt vietējo mājražotāju izstrādājumu tirdzniecības bodi un aicināt iedzīvotājus pievērsties mājražošanai.

M.Sprudzāne

Kā vērtējat rosinājumu, ka turpmāk laulības varēs noslēgt arī pie notāra?

Viedokļi

Tu gribi savu kāzu dienu redzēt šādu?

SVETLANA ROMANOVSKA, Balvu novada Dzimtsarakstu nodaļas vadītāja

Rosinājums ļaut notāriem noslēgt laulību nav Latvijā izdomāts jaunievedums, bet pārņemts no kādām citām valstīm, jo, piemēram, Igaunijā šāds likums jau ir spēkā un darbojas. Ideja par šādu notāru funkciju radusies Rīgā, Baltijas valstu notāru padomē. Sākotnējā doma bija, ka notārs tiem, kuri laulājas, pie reizes varētu izstāstīt likumus par mantiskajām lietām, laulību līgumiem un citām niansēm. Taču, manuprāt, tas ir novēlots solis, jo, ja cilvēks ir atnācis precēties, tad viņš to jau zina. Ar šādu informāciju vajadzētu nākt, piemēram, pie jauniešiem skolās. Reģistrējot dzimšanu ārvalstīs bērniem, mēs runājam ar vecākiem par šādu attiecību juridiskajām un arī morālajām sekām viņu turpmākajā dzīvē un priecājamies, ka ir vecāki, kas ieklausās. Kopīgs uzvārds ģimenē

nav mazsvarīgs faktors. Jau otro gadu mūsu nodaļā 1.jūnijā - Bērnu tiesību aizsardzības dienā - tiek piedāvāts pāriem, kuriem ir kopīgi bērni, noslēgt laulību bez maksas.

Dodot atļauju notāriem noslēgt laulību, viņi tiks nevajadzīgi noslogoti. Notāru darba ikdiena jau tā ir saspringta, cilvēkiem jāgaida rindā, lai nokārtotu dažādus mantiskos jautājumus, sastādītu pirkumu, aizdevumu līgumus un citus dokumentus. Rosinājums atļaut noslēgt laulību pie notāra liek aizdomāties, vai tad starp diviem cilvēkiem varētu būt tikai tādas vien attiecības, ka viņi ienāk kā veikalā, apsežas pie galda, paraksta papīru un aiziet? Domāju, ka tikai šī jauninājuma dēļ notāri laulību ceremonijai neierīkos speciālas telpas un nesāks darba dienā darba laikā atļaut pacelt savā darba kabinetā glāzi šampanieša. Turklāt laulības pie notāra noteikti nebūs svinīgas, tā būs juridisku dokumentu parakstīšana, sēžot pie galda. Taču arī tas nebūs nekāds jaunievedums, jo šobrīd ikvienā dzimtsarakstu nodaļā diviem cilvēkiem ir iespēja noslēgt laulību darba kabinetā bez ceremonijas, klātesot tikai diviem lieciniekiem (likuma normu par liecinieku klātbūtni gan vajadzētu atcelt!).

Diemžēl kārtējo reizi nākas secināt, ka ne vienmēr viss ir labs, ko pārņemam no ārzemēm. Mēs paši protam daudz labu lietu radīt un izdarīt. Cita lieta, ja aizgūtu kaut ko, kas ir ļoti labs. Piemēram, to, ka šķirtais vīrs (ja laulība šķirta viņa vainas pēc) uztur sievu, kā tas notiek Arābu vai Austrumu valstīs. Lūk, tādas labas lietas vajag pārņemt.

Domāju, nebūs melots, ja teikšu, ka kāzas jebkurai sievietei ir sapnis – baltā kleita, sveicēju

pulks, skaistas svinības... Un, pat ja pāris ir nodzīvojis 20 gadus kopā un beidzot atskārtis, ka jāsaņem reģistrējās, arī tad tā diena jebkurā gadījumā ir svētki. Tā ir diena, kurā viņi atnāk uz baznīcu vai dzimtsarakstu nodaļu, viņus uzrunā, tieši priekš viņiem ir sagatavotas telpas un atvēlēts laiks. Pie notāra tā visa nebūs. Acu priekšā *uzbūru* sev ainiņu: jaunais pāris pie notāra ieiet reģistrēt laulību, bet aiz durvīm jau gaida nākamie, kas, piemēram, ieradušies šķirt laulību. Vai Jūs gribētu savu kāzu dienu redzēt šādu?! Tas ir jautājums, uz kuru katram pašam jārod atbilde. Taču esmu pārliecināta, ka noteikti būs kāds mazs procents cilvēku, kuri iespēju salaulāties pie notāra noteikti izmantos. Tāpat kā tas sākumā bija ar laulībām baznīcās, kad laulāties dievnāmā gribēja teju visi, taču tagad to dara vien tie pāri, kuriem tā ir pārliecība un nepieciešamība, nevis modes lieta.

Mana pieredze dzimtsarakstu nodaļas darbā daudzu gadu garumā liecina, ka cilvēki, kuri sākotnēji apgalvo, - man neko nevajag, pēc tam saka, ka tur nekā nebija. Tātad viņiem to vajag vairāk nekā citiem. Dzimtsarakstu nodaļā mēs ar cilvēkiem runājam par ģimeni, tās vērtībām, par lietām, kurās viņi ieklausās. Turpreti notāram laulību ceremonija ir tikai juridisks akts – viņš nolasis reģistru, pieminēs likumu, nosauks pantu un liks parakstīties. Tas arī viss. Protams, neviens nesaka, ka tā darīt nevar, taču ir lietas, par kurām noteikti nevajag aizmirst. Paies gadi desmit, piecpadsmit, un bērni prasīs: "Mammu, tēti! Jums kāzas bija? Ir kāda bilde no kāzām?" Un ko Jūs tad atbildēsiet? "Nē, mums kāzu nebija, jo tikai aizgājām pie notāra parakstīt papīru." Ir vērts padomāt, vai ne?

Laulību pieaugumu tas neveicinās

RUDĪTE KRŪMIŅA, Balvu novada Bāriņtiesas priekšsēdētāja

Varbūt esmu konservatīva, bet laulības noslēgšana tomēr ir dzimtsarakstu un baznīcas ziņā. To, vai nepieciešams noslogot notārus ar jaunu pienākumu, kuru, iespējams, izmantos retais, kurš uzskatīs, ka laulība ir savstarpējs darījums, protams, rādīs laiks. Šobrīd notāri jau šķir laulību, ja abi laulātie par to vienojas. Jebkurā gadījumā katram cilvēkam tiek dota iespēja izvēlēties - viņš vēlas ceremoniju, svinīgumu, viesus vai arī divatā doties pie notāra un noslēgt laulību bez lieciniekiem. Vai šāda procedūra būs ātrāka, nezinu. Jau šobrīd likums nosaka, ka laulību noslēdz ne agrāk kā viena mēneša laikā pēc iesnieguma un citu laulības noslēgšanai nepieciešamo dokumentu iesniegšanas dzimtsarakstu nodaļā, kā arī steidzamības gadījumos paredz tiesības minēto termiņu saīsināt. Turklāt vai vispār vajadzētu runāt par laulību ātrāku noslēgšanu, jo cik ātri laulību noslēgs,

tik ātri arī šķirsies. Šādu tendenci uzrāda bāriņtiesu lietvedībā esošās lietas par atsevišķu aizgādību un saskarsmes tiesībām, kad jaunas ģimenes šķir laulību. Savukārt par argumentu, ka, slēdzot laulību pie notāra, cilvēki iegūs plašu tiesisko informāciju par saviem pienākumiem un tiesībām, jāteic, ka šāda informācija bijusi pieejama visu laiku. Laulības līgums vairs nav nekas jauns un cilvēkam nezināms. Arī laulību skaita pieaugumu šis rosinājums neveicinās. To veicinātu un savas attiecības sakārtot mudinātu atbalsta politika jaunajām ģimenēm.

Esmu tradicionālo vērtību piekritēja. Domāju, iespēja laulību slēgt pie notāra nemazinās arī vēsturisko laulības ceremoniju jēgu. Jaunie cilvēki slēgt laulību izvēlēties baznīcā, kur saņems svētību savai kopdzīvei un stiprinās pārliecību ģimenes vērtībām.

Viedokļus uzklaušija
S.Karavoičika un A.Ločmelis

Īsumā

Daugavpils egle atzīta par viskaistāko

Laikraksts "Latgales Laiks" informē, ka Daugavpils galvenā egle Vienības laukumā atzīta par viskaistāko Latvijā. Tas noskaidrojies konkursā, ko rīkoja portāls www.travelnews.lv. Konkurss piedalījās 37 Latvijas pilsētas. Iedzīvotāji varēja nosūtīt savas pilsētas egles fotogrāfijas, bet pēc tam balsoja internetā. Daugavpils egle saņēma 890 balsis, kopā balsošanā piedalījās vairāk nekā 1 500 cilvēki. Otrajā vietā – Jelgavas svētku egle, trešajā - Saldus egle. Balvu par uzvaru konkursā saņēms Tūrisma informācijas centrs. Jāpiebilst, ka egļu fotogalerijā bija skatāma arī centrālā egle Balvos.

Apstiprināti mācību gada sākuma un beigu laiki

Ministru kabinetā (MK) apstiprināti noteikumi par nākamā mācību gada un mācību semestru sākuma un beigu laiku. Tajos noteikts, kad vispārējās izglītības iestādes iesāk un pabeidz 2015./2016.mācību gadu, kā arī organizē brīvdienas. Nākamais mācību gads skolēniem sāksies 2015. gada 1. septembrī.

Mācību gads 1.–8.klašu un 10.–11.klašu skolēniem beigsies 2016.gada 30.maijā. 9.klašu skolēniem mācības beigsies 2016.gada 13.maijā, bet mācību gads pēc noteiktajiem valsts pārbaudījumiem - 10.jūnijā. Līdzīgi arī 12.klašu izglītojamajiem mācības beigsies 2016.gada 13.maijā, bet mācību gads - 17.jūnijā. Tiem 9. un 12. klašu skolēniem, kuri atbrīvoti no noteiktajiem valsts pārbaudījumiem, mācību gads beigsies 30.maijā.

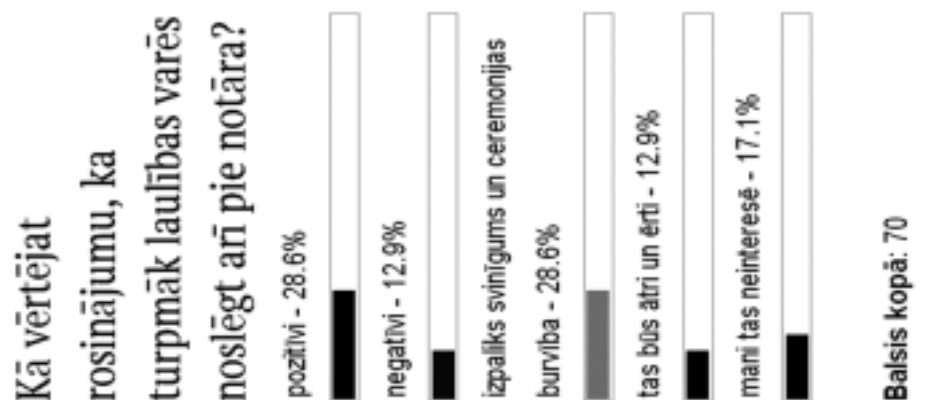
Nākamajā mācību gadā skolēni rudens brīvdienās dosies no 2015.gada 26. līdz 30.oktobrim, bet ziemas brīvdienās - no 21.decembra līdz 1.janvārim. Pavasara brīvdienas 1.-11.klašu skolēniem ilgs no 2016.gada 14. līdz 18.martam, 12.klašu skolēniem - no 21. līdz 25.martam. Vasaras brīvdienas 1. - 8.klašu un 10.-11.klašu skolēniem būs no 31.maija līdz 31.augustam. Tāpat kā līdz šim, izglītības iestādes ir tiesīgas patstāvīgi pieņemt lēmumu par vienu nedēļu ilgām papildu brīvdienām 1.klases skolēniem otrajā semestrī.

Ja mācību gada laikā iestājas ārkārtējas situācijas, kuras iepriekš nevar paredzēt un kuru dēļ ilgstoši (vismaz vienu nedēļu) nav iespējams nodrošināt mācību procesu, izglītības iestādes dibinātājs pēc konkrētās situācijas apstākļu izvērtēšanas ir tiesīgs pieņemt lēmumu par mācību gada pagarinājumu 1. - 8.klašu un 10.-11.klašu skolēniem.

Re, kā!

Aptaujas rezultāti "Vaduguns" mājas lapā www.vaduguns.lv

Pieredze

Izmanto iespēju paplašināt redzesloku

Mēs, Rīgas Stradiņa Universitātes 4.kursa fizioterapijas studentes Inita Zuša un Paula Šulmane, 2014.gada nogalē - no septembra līdz decembrim - atradāmies apmaiņas programmā Slovērijā. Šīs programmas laikā ne tikai ieguvām praktiskas zināšanas fizioterapijā, bet arī aizpildījām savu brīvo laiku, ceļojot pa šo kalnaino un skaisto valsti.

Pirms došanās uz Slovēriju neko daudz par šo valsti nezinājām, bet, atrodoties tur, bijām ļoti priecīgas iepazīt tās kultūru, cilvēkus un paražas. Cilvēki Slovērijā ir ļoti atsaucīgi, laipnība ir nesamākslota, un, neskatoties uz valodas barjeru, gan ikdienā, gan arī prakses laikā saprašanās nesagādāja grūtības. Iespējams, tas varētu būt saistīts arī ar ticību – Slovērijā 69% iedzīvotāju ir katoļi. Bet, mūsu prāt, nav tik būtiski, kādai konfesijai pieder, bet nozīme ir tam, ka esi atradis mieru sevī, un tas palīdz ikdienu pavadīt mierīgāk, bez stresa, tādējādi cilvēki spēj būt laipni un iecietīgi arī pret citiem. Katrā dievkalpojumā baznīca tur ir stāvgrūdām pilna, īpaši sirsnīgas ir bērnu un jauniešu mīses.

Netālu no kalnos ieskautās pilsētas Ružomberok, kurā mēs uzturējāmies, atrodas ciematiņš Vlkolinec, kas kopš 1993.gada ir iekļauts UNESCO un īpašs ar to, ka ir viens no 10 Slovērijas tradicionālās arhitektūras ciematiem, kas ir neskarts un nemodernizēts, un to var arī redzēt – sievietes tur mazgā drēbes kalnu avotā. Ražas laikā liela vietējo iedzīvotāju problēma ir ciņa ar lāčiem, kuru mežos ir pārāk daudz, tiem nepietiek uztura, tādēļ lāči nāk baroties uz jau tā nelielajiem, cilvēku iekoptajiem dārziņiem.

Slovērijas vietējiem iedzīvotājiem ļoti uzjautrinošs šķiet fakts, ka Latvijas augstākais

kalns ir 311,5 metrus virs jūras līmeņa. Vietējie studenti paši atzīst, ka uz Tatriem brauc reti, jo šis kalnu ainavas viņiem neesot nekas īpašs, bet mums, latviešu meitenēm, noorganizēja braucienu uz Augstajiem Tatriem. Mums šīs ainavas šķita iespaidīgas, bet slovēku sirdīs joprojām jūtama sāpe par to, kā 2004.gada 19.novembrī notikušajā viesuļvētrā, kas piecu stundu laikā izpostīja 1/3 no mežu platībām, nopļaujot simtgadīgos egļu mežus 60 kilometru garā un 10 kilometrus platā joslā, par izcirtumu pārvērtās Slovērijas lepnums – Augsto Tatrū Nacionālais parks.

Augstākā virsotne šī pārgājiena laikā jauniešiem bija Sedlo Pod Ostrvou, kas atrodas 1966,4 metrus virs jūras līmeņa. Ejoj pa šauru, akmeņainu taku, nonācām arī vietā, kur viss nedaudz pieklust, godinot cilvēkus, kuri Augstajos Tatos palikuši mūžīgi. 1940.gadā ar moto "Par godu mirušajiem un kā brīdina nājumus dzīvajiem" atvērta speciāla piemiņas vieta ar nelielu kapelu. Īpaši atmiņā mums palika pie klints piestiprināts salocījies propelleris, metāla plāksne ar virsnienu un kareivju vārdiem – tas par godu čehu desantnieku lidmašīnai, kas Otrā pasaules kara laikā ietriekusies kalnos. Tūristiem šī vieta ir slēgta no 1.janvāra līdz 30.jūnijam.

Vienu nedēļas nogali mēs izmantojām, lai apskatītu pasakaino Ungārijas galvaspilsētu Budapeštu, kas savā krāšņumā īpaši uzplaukst tad, kad satumst. Pirms došanās mājās mēs paguvām apskatīt arī iespaidīgo Lielbritānijas galvaspilsētu Londonu, kas ir trešā lielākā Eiropas pilsēta. Šobrīd esam atgriezušās un turpinām iziet praksi Latvijas ārstniecības iestādēs, un esam priecīgas par ceļojuma laikā iegūto neaprauktā pieredzi, jaunajiem draugiem un iespaidiem.

INITA ZUŠA

Foto - no personīgā arhīva

Tatri. Latviešu studentes Augstajos Tatos, sasniegušas sava pārgājiena galamērķi - Sedlo Pod Ostrvou (1966,4 metri virs jūras līmeņa), no kura paveras brīnišķīgs skats uz Popradske kalnu ezeru.

Foto - no personīgā arhīva

Vlkolinec ciematiņš. UNESCO iekļautais, tradicionālais kalnu ciematiņš Slovērijas centrālajā daļā. Pirmie dati par šo vietu reģistrēti 1376.gadā.

Jautājums skolēnam

Kā tu rūpējies par savu veselību?

BAIBA VĪKSNIŅA, Balvu Valsts ģimnāzija, 7.klase:

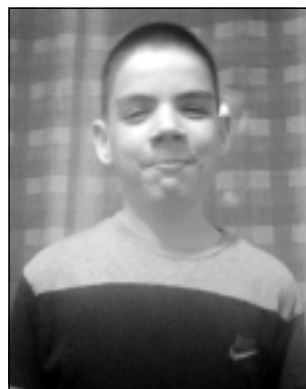
-Rūpējoties par savu veselību, nodarbojos ar sportu: mājās vingroju, dejuju studijā "Di-dancers" junioru grupā, šogad sāku trenēties basketbolā (BVĢ). Kad ir saulains un silts laiks, ar draugiem izbraucam ar riteniem. Citīgi apmeklēju sporta stundas un iesaku arī citiem to darīt.

Ēdu pašu izaudzētus dārzeņus, ogas, ābolus. Papildus dzeru arī vitamīnus. Tā kā man ļoti garšo ābolu sula, dzeru savu audzētu ābolu sulu. Iesaku arī citiem būt modriem un rūpēties par savu veselību!

EGĪLS KAĻVĀNS, Balvu Valsts ģimnāzija, 7.klase:

-Parasti cenšos būt veselīgi, esmu izslēdzis no savas ēdienkartes čipsus un CocaColu. Nodarbojos ar sportu gan skolā, gan ārpus tās, apmeklēju florbolu divas reizes nedēļā. Ar draugiem eju pie stieņa pievilkties. Skolā un ārpus tās cenšos pēc iespējas biežāk mazgāt rokas, kas svarīgi īpaši tagad, vīrusu sezonas laikā.

RAITS MARKUS, Balvu pamatskola, 2.klase:

-Man patīk brīvdienās ilgi gulēt. Ikdienā uzturā lietoju dažādus dārzeņus – burkānus, tomātus, gurķus. Garšo gan mājās, gan skolā gatavots ēdiens, īpaši kartupeļi. Bet visvairāk man garšo vaniļas saldējums, šokolāde un čipsi. Arī ar sportu nodarbojos diezgan daudz – kopš bērnudārza laikiem spēlēju futbolu, šajā mācību

gadā sāku apmeklēt vieglatlētiķu, savukārt peldētpasmi mācos jau trīs gadus, piedalos sacensībās un esmu ieguvis daudz godalgu un medaļu, pat vairākus zelta. Arī mans brālis Marks, kurš mācās 4.klasē, nodarbojas ar sportu.

ARTJOMS BUKLOVSKIS,

Balvu pamatskola, 2.klase:

-Man ļoti patīk spēlēt futbolu, un visvairāk ar draugu Raitu. Tāpat apmeklēju arī vieglatlētiķu, patīk spēlēt tautasbumbu, skriet, mest grozā bumbu. Kopš 1.klases dejuju arī tautu dejās, un man tas ļoti patīk. Uzstājamies ar deju kolektīvu dažādos pasākumos kultūras namā un šogad droši vien brauksim uz deju svētkiem, kas notiks Rīgā. Tas, ka pasākumos ir daudz cilvēku, mani nemulsina un uzstāties nav bailes. Piedaloties dažādos pulciņos, manuprāt, var iegūt daudz draugu. Bet, lai būtu spēks, labprāt ēdu zemenes, ābolus, ķiršus. Skolā garšo, kā gatavo rīsus un makaronus ar gaļu, un patīk, ja klāt tiek piedāvāti svaigu burkānu vai tomātu salāti.

DEBORA ŠŅITKINA, Rīgas Valsts 2.ģimnāzija, 9.klase:

-Trenējos Rīgas skolēnu pils tūrisma pulciņā, treniņi notiek Juglas vidusskolā. Cenšos neēt daudz saldumu, čipšus, ēdu normālas pusdienas skolā. Lietoju zivju eļļas kapsulas un dažreiz arī c vitamīnu. Vingroju mājās gandrīz katru dienu, bet profesionālu treneru zāli apmeklēju varbūt reizi mēnesī. Uz Balviem braucu, jo tur dzīvo lielākā daļa manu radnieku -

apciemoju vecvecākus, krustvecākus, brālēnus, māsiņas un tēti. Balvos parasti pavadu gandrīz katru vasaru.

Lappusi sagatavoja S.Gugāne

ELVITA KRAVALE, Balvu Valsts ģimnāzija, 10.klase:

-Tā kā ne tikai rudens, bet arī ziema ir mājīgs gadalaiks un bieži vien var saņemt kādu slimību, par veselību šobrīd rūpējos īpaši. Skolā trīs reizes nedēļā nodarbojos ar sportu un brīvajā laikā braucu ar riteni. Cenšos pēc iespējas vairāk ēst augļus un dārzeņus. Daudz laika pavadu svaigā gaisā un ģērbjos atbilstoši gadalaikam, kā arī pietiekami daudz laika veltu miegam.

Re, kā!

Dokumentu kalni aug un vairojas

Ar janvāri spējā stājušies jauni likumdošanas akti sociālajā un veselības jomā, kas jāzina gan pacientiem, gan ārstiem. Vairāk par tiem stāsta Lauku ģimenes ārstu asociācijas prezidente, ģimenes ārste LĪGA KOZLOVSKA.

Ministru kabineta noteikumi paredz jaunu dokumentēšanas kārtību, lai noformētu invaliditāti. Tie paredz ieviest citādāku, starptautiskajiem kritērijiem atbilstošu invaliditātes noteikšanas sistēmu cilvēkiem no 18 gadiem līdz valsts vecuma pensijas piešķiršanai. Tas attiecas uz visiem tiem, kuri vēlas nokārtot invaliditāti, izmanto garo sešu mēnešu darba nespējas lapu un pēc tam ir jāiziet veselības un darbaspēju ekspertīzes ārstu komisija (VDEĀK).

Pirmkārt, skaidro L.Kozlovskā, cilvēkam pašam brīvā formā jāspēj uzrakstīt iesniegums VDEĀK, lūdzot sakarā ar slimību piešķirt invaliditāti. Otrs jaunums, ka pašiem slimniekiem jāizpilda funkcionālo spēju pašnovērtējuma anketa, ja viņi vēlas pretendēt uz invaliditātes vai darbaspēju zaudējumu noteikšanu. Pagaidām šīs anketas vēl nav izplatītas tirdzniecībā un tās nevar iegādāties kancelejas preču veikalos. Anketa pašam jāatrod internetā VDEĀK mājaslapā, jāizdrukā, ar to jāiepazīstas un jāizpilda. Daktere L.Kozlovskā atzīst, ka šīs slimniekiem nebūs vienkāršs darbiņš. Anketa ir ļoti gara, tajā daudz jautājumu, uz katru dotas piecas dažādas atbildes, no kurām jāizvēlas viena – sev atbilstošākā. Anketā ir jautājumi par grūtībām, kas var rasties saistībā ar cilvēka fiziskās un garīgās veselības stāvokli. Atbildot jāapsver, cik lielas grūtības sagādā minētās aktivitātes. Jānovērtē, vai konkrētās aktivitātes veikšana prasa lielākas grūtības, rada diskomfortu vai sāpes, vai veikšanas temps ir palēnināts, kā arī izmainīts veids, kādā aktivitāti veic. Katram jautājumam jāizvēlas tikai viena atbilde.

Lūk, piemērs: aktivitāte “Saprašana, ko saka citi cilvēki?”.

Šajā jautājumā cilvēkam jādomā par spēju saprast runu arī tad, ja tā ir ātra, ja apkārt ir fona trokšnis, ja vienlaikus runā vairākas personas. Atbildē jāizvēlas viens no pieciem dotajiem atbilde variantiem, kas ir šādi: 1.Nekādas. 2.Nelielas. 3.Vidējas. 4.Lielas. 5.Ļoti lielas. Aktivitātes formulētas dažādas. Piemēram, “Stāvēšana kājās ilgāku laika periodu (30 minūtes)”, “Palikšana uz dažām dienām vienatnē”, “Saskarsme ar nepazīstamiem cilvēkiem”... Anketas beigās pacientam ar parakstu jāapliecina, ka informācija, kas sniegta anketā, ir pareiza un precīza. Ja anketu aizpildījusi cita persona, tad jānorāda tās vārds un uzvārds, adrese, tālrunis un pamatojums, kāpēc šī persona aizpildījusi anketu.

Ārste L.Kozlovskā nevēlējās sīkāk raksturot un komentēt šo anketu un tajā uzdotos jautājumus. Noteikts, ka garā anketa pēc noteikumiem jāspēj aizpildīt pašam cilvēkam, ģimenes ārsts var palīdzēt atbildēt uz dažiem pacientam nesaprotamiem jautājumiem. Arī ģimenes ārstam šogad jāizpilda jauna veidlapa, kādas nebija iepriekš.

Pēc visu dokumentu sagatavošanas un iesniegšanas pieņems lēmumu, vai cilvēkam turpinās darbnespēja, vai arī piešķir jaunu invaliditāti, vai pagarina esošo. L.Kozlovskā atzīst, ka jaunie dokumenti ieviesti, pamatojoties uz Eiropas Savienības direktīvām. “Ārstiem papīru rakstīšana šobrīd ir palielinājusies nevajadzīgi, jau līdz bezgalībai,” atzina daktere.

Ģimenes ārstu praksēs ir pietiekami daudz pacientu, kuri ilgstoši un smagi slimo un uz kuriem attiecināmas jauno dokumentu prasības, lai nokārtotu ilgstošas darba nespējas lapas vai invaliditāti. Pacienti ir redzes, dzirdes problēmas, kustību traucējumi. Ir smagi insulta slimnieki. Nav grūti iedomāties, kāda viņiem pavēras iespēja saprast un aizpildīt šo garo anketu. “Acimredzami tā nav normāla situācija, taču dokumenti nāk no augšas un mums visiem nākas izpildīt dotos norādījumus,” atzīst L.Kozlovskā.

Aktuāli

Prognozē smagu gripas gaitu

Slimību profilakses un kontroles centra gripas un akūtu augšējo elpceļu infekciju monitoringa dati liecina, ka aizvadītajā nedēļā strauji palielinājies stacionāro gripas pacientu skaits. Nedēļas laikā par 66% palielinājies pacientu skaits, kuri vērsušies pie ģimenes ārstiem ar pneimoniju. Oficiāli apstiprināts arī viens nāves gadījums cilvēkam ar gripu. Gripas pacienti reģistrēti Rīgā, Daugavpilī, Rēzeknē, Jēkabpilī, Valmierā, Ventspilī.

Arī ģimenes ārste Līga Kozlovskā Balvos atzīst, ka šogad epidemiologi un Eiropas zinātnieki un pētnieki prognozē smagu gripas gaitu. Diemžēl izstrādātā gripas vakcīna spēs iedarboties tikai daļēji, jo šogad prognozē A un B tipa gripas vīrusu paveidus, bet vakcīna izstrādāta pamatā tikai pret A tipu. Tādēļ nekā cits neatliek, kā katram pašam pastiprināti ievērot veselīgu dzīvesveidu un stiprināt imūnsistēmu. Tas varētu palīdzēt izsargāties no gripas un citām augšējo elpceļu infekcijām. Daktere iesaka sabalansēt darbu un atpūtas režīmu, labi paēst, atpūsties, uzturēties svaigā gaisā, pietiekami aktīvi kustēties un vingrot. Organisma aizsardzībai noder arī ķiploki, dzērvenes, citrusaugļi, kāposti, var palietot ehinācijas tabletes. “Būtībā cilvēkam jābūt veselam, jo spēcīgu organismu gripai grūtāk uzveikt,” saka ārste.

Gripas epidēmijas laikā neaizsargātākie ir hronisko slimību mocītie cilvēki – ar sirds un asinsvadu, plaušu, aknu, nieru saslimšanām. Šādos gadījumos līdz ar parastajiem gripas saslimšanas simptomiem ātri veidojas vēl arī komplikācijas. Riska grupā ietilpst arī bērni.

Kā rīkoties, sajutot pirmos, iespējamos, gripas simptomus. Ja parādās paaugstināta ķermeņa temperatūra, drebuļi, galvassāpes, sāpes acu ābolos, ir ‘kauļu laušanas sajūta’, slikta pašsajūta un nespēks, daktere Līga Kozlovskā iesaka censties savānīt savu ģimenes ārstu un konsultēties. Ārsts pieņems

lēmumu, kā rīkoties katrā konkrētajā gadījumā. Kādam pacientam būs vajadzīga ārsta mājas vizīte, citam saskaņota vizīte ārsta praksē pie mediķa, bet vieglākā saslimšanas gadījumā arī telefonisks ieteikums, kādas zāles un kā lietot. Pašiem uz savu roku gan nevajadzētu izvēlēties un lietot medikamentus, jo tie var pastiprināt asinsvadu caurlaidību un var izteikti sākties asiņošana, piemēram, stipri asiņot deguna gļotādā. Noteikti jāizvairās no kombinētajiem medikamentiem.

Dakteres padomi gripas laikā

⇨ Pēc iespējas biežāk mazgājiet rokas. Pārliecinieties, ka to ģimenē dara arī bērni un gados veci cilvēki. Ar netīrām rokām nepieskarieties pie deguna, acīm, mutēm.

⇨ Regulāri vēdiniet telpas, taču uzmanieties no caurvēja. Mitriniet arī iekštelpu gaisu.

⇨ Lietojiet pietiekami daudz šķidruma. Zāļu tējas, svaigas augļu un dārzeņu sulas. Arī skābpiena produktus, jo tie satur mikroorganismus, kas stimulē imūnsistēmu. Iekļaujiet ēdienkartē produktus, kas palīdz uzveikt vīrusus (ķiplokus, citrusaugļus, dzērvenes, brūklenes, medu, ingveru).

⇨ Ģērbieties atbilstoši laika apstākļiem. Velciet apavus, kuros nesalst un nepaliek mitras kājas.

⇨ Izvairoties no fiziskas un emocionālas pārslodzes, ievērojiet pilnvērtīgu miega režīmu, staigājiet svaigā gaisā.

⇨ Ja esat saslimis, neapmeklējiet darbu, skolu, publiskus pasākumus, neaiciniet pie sevis ciemiņus.

⇨ Ja nekādi nav sasniedzams jūsu ģimenes ārsts, konsultējieties ar mediķi, zvanot 66016001 uz Ģimenes ārstu konsultatīvo tālruni.

Sākusies intensīva gripas izplatība, un tuvākajā laikā saslimstība turpinās palielināties, - prognozē epidemiologi.

Īsumā

Par ārstēšanos slimnīcā maksāsim mazāk

Ar šī gada 1.janvāri spēkā vairākas izmaiņas par labu pacientiem. Iemaksa par ārstēšanos slimnīcā samazināta no 13,52 eiro uz 10 eiro dienā. Tāpat kā līdz šim, no pacienta iemaksām atbrīvoti bērni līdz 18 gadu vecumam, grūtnieces, trūcīgas personas, I grupas invalīdi, politiski represētie un vēl vairākas iedzīvotāju grupas. Pacientiem ar onkoloģijas un onkohematoloģijas diagnozēm, pacientiem, kuri ārstējas no atkarībām, kā arī aprūpes slimnīcu pacientiem arī turpmāk piemērota samazināta pacienta iemaksa par ārstēšanos slimnīcā – 7,11 eiro dienā. Samazināts arī pacienta līdzmaksājums par visām valsts apmaksātajām operācijām, kas veiktas vienā stacionēšanas reizē – no 42,69 eiro uz 31 eiro. Lai nodrošinātu savlaicīgu palīdzības sniegšanu onkoloģisko slimību pacientiem, 1.janvārī stājās spēkā nosacījums, ka pirmā onkologa vai hematologa konsultācija pacientam ir jānodrošina ne vēlāk kā 10 darba dienu laikā no brīža, kad pacients vērsies ārstniecības iestādē. Pirmās onkologa konsultācijas saņemšanai nepieciešams ģimenes ārsta vai speciālista nosūtījums. Ja pacientam ir apstiprināta onkoloģiska saslimšana, turpmāko konsultāciju saņemšanai nosūtījums nav nepieciešams.

Pote mazajiem pret rota vīrusu

Šī gada vakcinācijas kalendārā ir jaunums – valsts apmaksāta pote jaundzimušajiem pret rota vīrusu. Vakcīnu mazuļi saņem divos un četros mēnešos līdz sešu mēnešu vecumam. To mazajiem iepilina mutē. Šo jaunumu der zināt un atcerēties māmiņām, kuras ved mazuļus uz pārbaudi pie sava ģimenes ārsta. Rota vīruss izraisa caurejas, pacientiem var būt temperatūra, galvas un vēdersāpes, arī vemšana. Ja gadās saslimt, tad sapotētajiem bērniem slimības gaita ir ievērojami vieglākā formā un viņiem nevajag braukt ārstēties uz slimnīcu.

Bērnus pārbaudīs ģimenes ārsts

Šogad atvieglota kārtība dokumentu aizpildē par bērniem, kuri sāks apmeklēt skolu vai bērnudārzu. Bērnu veselības stāvokli novērtēs ģimenes ārsts, un nebūs jāapmeklē vēl citi speciālisti. Speciālistu konsultācijas bērniem vecāki izmantos pēc ģimenes ārsta nosūtījuma, ja tādas atzīs par nepieciešamām.

Palik spēkā profilaktiskās apskates bērniem pie acu ārsta viena, trīs un septiņu gadu vecumā.

Nav obligāti jāgriežas pie psihiatra

Noteikumi tagad atļauj arī ģimenes ārstam izrakstīt 50% kompensējamus medikamentus pacientiem ar atgriezeniskiem depresīviem traucējumiem. Ģimenes ārsti zina šos diagnožu kritērijus, skaidro Līga Kozlovskā, un, ja pacientam konstatēta diagnoze, ģimenes ārsts var izrakstīt nepieciešamos medikamentus. Līdz ar to slimniekiem nav obligāti jāgriežas pie psihiatra.

Sirsniņš aicinājums apmeklēt ārstu reizi gadā

Ārsti sirsnīgi aicina iedzīvotājus būt nopietniem, saņemot aicinājuma vēstules pārbaudīt veselību, izmantojot dzemdes kakla vēža skrīninga programmu, krūts izmeklējumu – mamogrāfiju, arī zarnu vēža iespējamību ar slēpto asiņu testu vecumā no 50 līdz 65 gadiem. Tās visas ir bezmaksas pārbaudes. “Arī tad, ja pacients jūtas vesels un nekonstatē sev veselības problēmas, reizi gadā viņš ir aicināts un gaidīts sava ģimenes ārsta praksē, lai pārbaudītu veselību,” uzsver ārste L.Kozlovskā.

Samaziniet sāls daudzumu uzturā!

Dietologi uzskata, ka sāls lietošana uzturā mērenos daudzumos veselībai kaitējumu nenodara, jo sāļi esošais nātrijs un hlors ir svarīgas un organismam vajadzīgas vielas. Lai izmantotu pareizo daudzumu, vispirms jāzina sāls, ko jau satur dabiski produkti. Piemēram, 100 gramu rupjmaizē ir 2-3g sāls, un tā ir gandrīz puse no ieteicamās dienas devas. Pasaules Veselības organizācija iesaka lietot mazāk par 5g sāls dienā, tas ir aptuveni tējkarote. Samazinot sāls daudzumu, dzīvesveids kļūs veselīgāks, ļaus izvairīties no smagām hroniskām saslimšanām un samazinās tādas nopietnas sekas kā infarkts vai insults.

Re, kā!**Klaiņojošiem suņiem būs jāpagaida**

Aptuveni pirms mēneša rakstījām, ka Balvu novada pašvaldība beidzot izstrādājusi saistošos noteikumus par suņu un kaķu turēšanas prasībām. Atlicis vien sagaidīt ministrijas apstiprinājumu, un noteikumi varēs stāties spēkā.

Taču, ko ar klaiņojošajiem dzīvniekiem, kuru pēc Jaungada salūta pilsētā ir sevišķi daudz, iesākt laikā, līdz šos noteikumus apstiprinās, tā arī nav skaidrs. Pagājušo pirmdien redakcijā vērsās Baznīcas ielas 14.nama iedzīvotāji, kuri vēlējas palīdzēt pie mājas pirmās ieejas jau trešo dienu sēdošam labi koptajam suņukam, kurš acimredzami kādam pieder. "Izskatās, ka viņš gaida saimnieku, jo prožam nekur neiet. Suņuks ir ļoti draudzīgs un mīlīgs. Žēl skatīties, kā viņš tur salst," apgalvoja iedzīvotāji.

Kā ierasts šādos gadījumos, zvanīju p/a "San-Tex" komunālajam inženierim AIVARAM PUĢEJAM. Taču viņš paziņoja, ka kopš šī gada janvāra p/a "San-Tex" ar dzīvnieku izķeršanu nenodarbojas. Turklāt uzņēmuma teritorijā uzbūvētajos voljēros pārtikas un veterinārais dienests suņus turēt ir aizliegts, jo tie nav aprīkoti atbilstoši noteikumiem. A.Puģejs ieteica zvanīt pašvaldības policijai, kura pārņēmusi šo pienākumu, taču izteica šaubas, vai tā līdz pašvaldības 2015.gada budžeta apstiprināšanai spēs kaut ko darīt lietas labā.

Sazinoties ar pašvaldības policijas priekšnieku ĒRIKU LOČMELI, uzzinājām, ka arī policija nevar veikt šo uzdevumu, kamēr ministrijā nav apstiprināti saistošie noteikumi un nav noslēgts līgums ar Alūksnes dzīvnieku patversmi. Bet līgumu varēsot noslēgt, kad būs apstiprināts pašvaldības šī gada budžets.

Savukārt Balvu novada pašvaldības Finanšu un attīstības nodaļas vadītāja IMANTA SERDĀNE, kura aizvieto izpilddirektori Intu Kaļvu slimības laikā, pavēstīja, ka līdz bridim, kad tiks sastādīts novada budžets 2015.gadam un noslēgts līgums ar Alūksnes dzīvnieku patversmi, par klaiņojošiem dzīvniekiem tomēr lūgs parūpēties p/a "San-Tex", jo citas izejas pagaidām nav.

Nu ko lai saka - kamēr amatpersonas turpinās lemt, kuram jā rūpējas par klaiņojošiem dzīvniekiem, nabaga četrkājainajiem bezpajumtniekiem būs vien jādzīvo, kā prot, bet viņu bezatbildīgie saimnieki varēs turpināt bezbēdīgu dzīvi, nepildot savus pienākumus.

Saimniek, atsaucies!

Janvāri Balvu pilsētas ielās atkal skraida vairāk klaiņojošu suņu, nekā vēl pirms mēneša. Iemesli varbūt dažādi. Iespējams, daži no viņiem aizbēguši, Jaungada salūta pārbiedēti, citi meklējot mīlestību pie kaimiņu kucītēm, bet daļa vienkārši cerībā atrast kaut ko ēdamu, jo īpašnieki

par viņiem neliekas ne zinīs. Arī šis brūnais cilvēka draugs ar kaklasiksnu, kas liecina, ka saimnieks vismaz kādreiz viņam bijis, aizvadītajā nedēļā bija manāms Ezera un Brīvības ielu rajonā. Viņa foto publicējam cerībā, ka tā īpašnieks, atpazinis četrkājaino būtni, par kuru savulaik uzņēmies atbildību, tomēr mēģinās viņu nogādāt mājās.

Kas ir zirgspēks?

Pierasts, ka automašīnu jaudu mērām zirgspēkos. Bet ko īsti nozīmē šis jēdziens, zina vien retais.

Izrādās, terminu 'zirgspēks' izgudroja inženieris James Watts (1736 – 1819). Stāsts par zirgspēkiem sākas ar to, ka James Watts strādāja ar poniem kādās ogļu raktuvēs un viņam vajadzēja veidot, kā runāt par spēku, kas pieejams no viena šāda dzīvnieka. Viņš atklāja, ka vidēji ponis spēja veikt 29 700 nanometrus lielu darbu minūtē. Viņš tad palielināja šo skaitli par 50% un sasaistīja vienu zirgspēku ar 44500Nm lielu darbu minūtē. Šī abstraktā mērījuma vienība ir tā, kura ir izdzīvījusi gadsimtiem un šodien raksturo gan tavu auto, gan zāles plāvēju, gan motorzāģi un dažreiz pat putekļsūcēju. Principā viens zirgspēks, pēc Watta domām, ir viena zirga spēja veikt 29700Nm lielu darbu vienā minūtē.

(No tīmekļa vietnes www.402.lv)

Aizraušanās

Zirgiem sava paradīze

Zemnieku saimniecībā "Dzelzavieši", kas atrodas tepat kaimiņos - gleznainajā Stāmerienas pagastā, mājvietu atraduši neskaitāmi mīldzīvnieki, jo to saimnieki AIVARS BIEZAIS un IVETA SARMANOVA ar savu attieksmi pret mūsu mazākajiem brāļiem pazīstami tuvākā un tālākā apkārtnē. Bez suņiem, kaķiem un citiem augumā nelieliem četrkājainajiem un spārnotajiem miluļiem saimniecībā dzīvo arī astoņi zirgi, kuru pēcnācēji pazīstami ne vien Latvijā, bet arī ārpus mūsu valsts robežām.

Jau pārceļoties uz tagadējo dzīvesvietu, "Dzelzaviešu" saimniekiem Aivaram un Ivetai piederēja vairāki zirgi. Ar laiku to skaits pieauga, un šobrīd viņi rūpējas par astoņiem rikšotājiem, bet jūnijā aplokā uzradīšies vēl trīs mazi kumeliņi. Vairums no viņiem ir Latvijas braucamās šķirnes zirgi. Visvecākā barā ir Panda, kurai drīz apritēs 17 gadi, par trīs gadiem jaunāka ir Bulta, savukārt sirmajai Arsijai šogad apritēs 11, Zvaigznei - 9, bet nesen apmācītajai Malibu - 4 gadi. Panda savulaik skaitījās, bet Zvaigzne joprojām ir Latvijas braucamās šķirnes genofonda pārstāve. Vēl saimniecībā dzīvo trīs jaunas - divgadīgās Magbeta, Madam Arietta un Arizona.

"Ieraudzījuši šos plašumus, sapratām, ka zirgiem te būs, kur izskrieties, viņiem te būs tāda brīvība, kā nekur citur. Tā būs īsta zirgu paradīze," pirmos iespaidus, ieraugot jaunās saimniecības teritoriju, atceras Iveta. "Dzelzaviešu" saimniece stāsta, ka līdz ar iespēju pārcelties uz dzīvi laukos radās izdevība realizēt bērnības sapņus: "Bērnībā dzīvoju laukos, un mani vecvecākiem piederēja zirgi, tāpēc šī joma man nebija sveša." Viņa priecājas, ka abi ar vīru nodevušies kopīgam vaļaspriekam, tomēr neslēpj, ka pati zirgiem velti vairāk laikā, nekā Aivars. Iveta ir pārliecināta, ka tikai zirgkopji tā pa istam saprot, cik daudz melnā darba jāizdara, lai izaudzētu skaistus un sportiskus zirgus, kuri kļūtu slaveni visā Latvijā un arī ārpus tās. "Ļoti lepojamies, ka mūsu Arsijas pēcnācēji kļuvuši par sporta zirgiem Baltkrievijā un viņas kumeļi tur joprojām ir pieprasīti. Viens sporta zirgs ir pārdots uz Zviedriju, arī Ventspils pusē, pateicoties mūsu izaudzētājam, nu jau sertificētajam vaislas ērzelim Madreporam, esam iemantojuši ļoti daudz labu draugu," stāsta Iveta. Viņa ir gandarīta, ka Latvijas šķirnes zirgu asociācijas rudenī veiktā genofondu pētījuma rezultātā arī viņu saimniecības ķēve Zvaigzne iekļuvusi labāko sarakstā, jo simtprocentīgi atbilst visām šķirnes prasībām. Iveta stāsta, ka zirgi visu gadu, arī ziemā salā, dzīvo aplokā un jūtas labi: "Viņi ir pielāgojušies, uzaudzējuši biezu, skāistu spalvu un jūtas laimīgi, jo var būt svaigā gaisā un izskrieties, kad vien viņiem tik."

"Dzelzaviešu" zirgi ir ne vien labi sportisti, bet sagādā cilvēkiem arī milzīgi daudz pozitīvu emociju. "Tā kā esam iesaistījušies tūrisma nozarē, vasarās piedāvājam izjādes, bet ziemā vizinām tūristus ar kamanām. Šajos Ziemassvētkos bija tik brīnišķīgs laiks, ka ciemiņi no Alūksnes pēc izbrauciena kamanās bija sajūsmā,"

Foto - A.Bukovskis

Iveta ar Madam Ariettu. Šī un vairākas citas Ata Bukovska fotogrāfijas tapušas neparastos apstākļos. Tās tika uzņemtas, lai nosūtītu kādam vīrietim Ventspils pusē, kurš vēlējās iegādāties "Dzelzaviešu" ķevīti, vārdā Madam Arietta. Taču liktenim bija citi plāni, jo vīrietis saslima ar onkoloģisku saslimšanu un gada laikā nomira. "Kad nosūtījām šim cilvēkam zirgu bildes, viņš vairs nebija spējīgs runāt, tikai paskatījās tās, pasmaidīja un iemīga. Tajā naktī viņš nomira. Tas ir ļoti skumjš stāsts, ko viņa sieva apņēmusies aprakstīt grāmatā," bēdīgo notikumu atklāj Iveta. "Dzelzaviešu" saimniece stāsta, ka šī vīrieša ģimene un sieva Ilva nolēma turpināt iesākt, piepildot vīra sapni: "Viņi apņēmušies iegādāties un apmācīt Madam Ariettu, panākot, ka tā kļūst par slavenu sporta zirgu."

Foto - no personīgā arhīva

Ātrums aizrauj. Ziemā "Dzelzaviešu" ciemiņus Iveta labprāt izvizina kamanās. Turklāt pēc vizināšanās neviens netiek prožam bez kārtīgas sasildīšanās pie tējas krūzes.

Foto - no personīgā arhīva

Lepojas. 2010.gada 6.martā Karlīne Elena Ciemiņa (attēlā) ar zirgu Vaipers (attēlā), kas izaudzēts "Dzelzaviešos", Ziemas čempionāta 3.posmā ieguva 1.vietu, visu posmu kopvērtējumā iegūstot 2.vietu, par ko saņēma kausu un medaļu. Ar Vaipera palīdzību iegūstot labus rezultātus visā 2010.gada sezonā, Karlīne kļuva par 3. labāko jātnieci Latvijā bērniem līdz 16 gadu vecumam.

stāsta Iveta. Arī vasarā zirgi nestāv dikā. Piemēram, pērnvasar bērnu nometnes "Raibā vasara" dalībnieki "Dzelzaviešos" pavadīja vairākas neaizmirstamas dienas, iepazīstot lauku saimniecības ikdienu un iemītniekus. "Bērni čakli piedalījās trušu barošanā un apkopšanā, visi kopā lasījām avenes, vārijām ievārijumu, bet vēlāk ēdam to ar pašu ceptām pankūkām. Puikas palīdzēja

vīram pie bitēm, pat nebaidījās noņemt bišu spietu no koka. Mācījāmies iejūt zirgu, braucām pajūgā, devāmies izjādē. Daudzi no šiem bērniem ir pilsētnieki, un vecāki jūtās pateicīgi, ka viņu atvases varēja interesanti un saturīgi pavadīt vasaru, apgūstot daudz lietderīga. Vairāki no viņiem jau pieteikušies šai vasaras nometnei mūsu saimniecībā," priecājas saimniece.

Lappusi sagatavoja I.Tušinska

Uzņēmējdarbība

Maina malku pret senlietām

Janvāra Lauku labumu tirdziņā Balvos starp tirgotājiem, kas piedāvāja pircējiem žāvētas desas, kūpinātas zivis, pašceptu maizi, ābolus, medu, adītas zeķes, cimdus, rotas un citas preces, bija arī kāds jauns vīrietis, kurš piedāvāja iegādāties... malku vai mainīt to pret veciem motocikliem vai citām senlietām. Tirdzniecības vietā uz galda atradās... fasētas malkas klēpis un uzņēmēja vizītkarte - KASPARS ROMANOVŠ.

Daudzi vēl atceras Kasparu Romanovu, kurš savulaik startēja skaistumkonkursā Balvos, vēlāk Latvijas mērogā un ārzemēs. Viņa vārds un uzvārds izskanējis arī saistībā ar retro motociklu pasākumiem mūsupusē, kur Kaspars piedalījies kā biedrības "Retro moto klubs" biedrs, apliecinot biedrības moto "Rūsa vējā-smails sejš!". Taču kāds tam sakars ar malku? Vai smalkas manieres apguvušais "Misters" nav devies krāšņākas dzīves meklējumos raibajā pasaulē, bet skalda malku? Ko viņš dara un kā savu dzīvi redz nākotnē? Aicinājums mainīt malku pret vecu motociklu skan amizanti un katrā ziņā intriģējoši. Cilvēkiem ir daudz vecu lietu, ko žēl mest ārā, bet nav arī isti, kur likt. Iespēja - iemānīt tās pret malku ir laba izdevība. Mūsu sarunas ievadā Kaspars saka: "Par mani ir rakstījuši vairāki žurnālisti vairākas reizes, bet katrs par kaut ko savu. Viss vienuviet par mani nav uzrakstīts." Tad raudzīsim to darīt!

Pirmo iegādājās vecu ižu

Aizsākums Kaspara interesei par veciem motocikliem sākās vēl tad, kad viņš mācījās vidusskolā, bet vēl nedzīvoja pagasta centrā. Līdz skolai no lauku mājām bija aptuveni 5-7 kilometri. Staigāt ar kājām negribējās, braukt ar velosipēdu arī nē. Gribējās kaut ko nopietnāku, jo sāka interesēt tehnika. Tajā laikā jaunietis Balvos *no rokām* iegādājās motociklu "IŽ-49", tā saukto *koka ižu*. Sākotnēji izskatījās, ka pagājušā gadsimta tehnikas brīnums varētu būt *tjūnējams*, griežams un metināms, jo tāds, kāds tas bija, jaunajam īpašniekam nepatika. Taču, papētot tuvāk, atklājās, ka motocikls ir tik oriģināls, ka negribējās neko ne lauzt, ne bojāt. Ar smilšpapīru un metāla birstīti jaunietis noberza motociklam veco krāsu, sameklēja iztrūkstošās detaļas un devās uz vietējām darbnīcām, lai braucamrīku pēc savas saprašanas savestu kārtībā un atsvaidzinātu. Darbnīcās strādāja kāds apķērīgs vīrs, kurš no tehnikas, tostarp motocikliem, saprata daudz vairāk. Viņš nāca Kasparam palīgā, izdarot skrūvējamus darbus, bet pārējo jaunietis paveica pats savām rokām. Pēc nedēļas braucamrīks jau bija kārtībā.

Veido savu "pensijas fondu"

Tajā laikā arī citi kaut ko darīja šajā virzienā! Vecus spēkratus vāca Dzintars Dvinskis Viļakas pusē. Savu darbību uzsāka motoklubs "Spieķi vējā". Saņēmis drosmi, arī Kaspars apmeklēja retro moto pasākumus, piedalījās vienā no pirmajām "Motociklu vasarām". Pārtraukums iestājās, kad jaunietis studēja augstskolā, bet, studijām beidzoties, valstī iestājās krīze. Tomēr arī tad viņš meklēja un pirka vecus motociklus, veidojot savu "pensijas fondu", kā viņš joko. "Skatījos, ka tik daudz veco motociklu izved uz ārzemēm. Bija žēl! Tādēļ, cik varēju, tik pirku, papildinot

jau esošo veco motociklu parku," viņš saka. Tagad nepilnus trīsdesmit gadus vecā Kaspara īpašumā ir pietiekami tehnikas vienību, publiski varētu būt apskatāmi kādi 28 pagājušā gadsimta 50.-60.gadu spēkrati, bet to skaits mainās. Iekārtota telpa, kur motociklus var apskatīt, nu spēkratus tajā atliek vien glītāk izkārtot.

Sola braucienu uz pilnu klapi

Kaspars ir biedrības "Retro moto klubs "Rūsa Vējā"", kas reģistrēta pirms divarpus gadiem - 2012.gada 13.jūlijā, piektdienā, iniciators un vadītājs. Biedrība pulcē retro moto interesentus gan no bijušā Balvu rajona, gan no citiem novadiem. Darboties var visi, kam vien ir gribēšana! "Par kluba biedru var kļūt jebkurš cilvēks, kuram ir interese par seniem spēkratiem. Kam ir vēlēšanās izbaudīt jaunas sajūtas un emocijas, braucot ar motocikliem vai restaurējot tos, var droši meklēt rokā mani. Arī ģimenes ar maziem bērniem! Ja ir transporta līdzekļa vadīšanas tiesības, tad arī pats var sēsties pie retro brīnuma stūres, bet, ja nav, tad jūs izvizinās. Plānojam arī izbraucienus tuvākajā apkaimē pa attiecīgu maršrutu, iegriežoties muzejos un lauku sētās, kurās ir ko apskatīt. Domāju, ka šovasar interesenti jau varēs braukt *uz pilnu klapi*," stāsta moto entuziasts un biedrības vadītājs. Kluba biedri ir ne vien mobili, bet arī atraktīvi. Viņi piedāvā motociklu eskortu kāzās, jubilejās, izlaidumos, pilsētas svētkos. Arī ikdienā kluba biedri pulcējas kopā, dalās informācijā un apspriež darāmos darbus - uztur sevi formā!

Meklē iespēju pelnīt

Kaspars ir pabeidzis Sporta akadēmiju, programmā - aktīvā tūrisma menedžeris, bet sapratis, ka par sporta skolotāju nestrādās. Bijusi arī doma par saimniekošanu, apstrādājot zemi, bet to atmetis, jo nav izdevies iegūt nomā nepieciešamo zemes platību. "Mātei ir zeme un saimniecība, taču es gribēju savu nišu. Man tā ir retro motocikli, tūrisms, taču ar šo nodarbi nevar tik daudz nopelnīt, cik nepieciešams attīstībai. Savukārt saimniecībā bija jātura grāvji, pļavas bija aizaugušas, bet kokus nebija kur likt, tā es nonācu pie domas, ka jāgatavo malka," uzņēmējdarbības pavērsieni atklāj Kaspars. Pērn viņš reģistrēja savu uzņēmumu - SIA "North Latgalian firewood", kuras darbības mērķis - skaldītas, kaltētas, kā arī kamīnmalkas ražošana. Iesaisoties projektos, iegādāta stacionārā, kā arī pārvietojamā malkas sagatavošanas iekārta. No krūmiem attīrīta ražošanas teritorija, lai varētu strādāt. Ražotne atrodas pagasta centra pierobežā un to var redzēt pa istabas logu. K.Romanovs stāsta: "Uzņēmums ir jauns, tādēļ cilvēki par mums maz zina. Protams, redzot mani Lauku labumu tirdziņā, tā apmeklētāji jutās nedaudz šokēti: kā šeit, kur savu produkciju pārdod mājražotāji, amatnieki un rokdarbnieces, kāds piedāvā malkas pagales! Taču interese ir! Cilvēki, iespējams, ar katru gadu paliek slinkāki vai aizņemtāki. Viņi grib iegādāties jau sagatavotu malku, nevis zāgēt, skaldīt un kraut grēdā nosvīdušu muguru. Cilvēki ir dažādi. Viens zvana, ka viņam malkas nebūs jau pēc divām nedēļām vai dažām dienām. Citam kurināmā vēl puse šķūņa, bet viņš grib zināt, vai to būs iespējams nopirkt, ja malka beigsies." Uzņēmējs piegādā malku lielos

Francijas Alpos. Kaspars iecienījis aktīvu atpūtu kalnos, kur nodarbojas ar snobordu. Viņš ar domubiedriem izvēlas apmesties kūrortā "Trīs ieļejas", kas atrodas Francijas Alpos. Līdz kūrortam paši nokļūst ar savu transportu, pārbraucieni ilgst gandrīz pusotru diennakti, bet tas ir to vērts. Kalni ir fantastiski! Arī šogad Kaspars nolēmis apmeklēt kalnu kūrortu, jo ziemas Latvijā ir visai mānīgas.

Tilžas "Arājos". Nosauļoties ne sliktāk kā Alpos var arī Tilžas "Arājos", strādājot pie malkas sagatavošanas. "Arājos" atrodas Kaspara uzņēmuma malkas placis. Malku sazāgē un saskalda pavasarī, tad tā visu vasaru un rudeni žūst. Malku, protams, sagatavo, izmantojot tehniku, taču pietiek arī roku darba. Ņemot vērā, ka pavasarī saule silda jo īpaši, iedegums ir garantēts.

maisos (pusotra kubikmetra) uz paletes. Ja nav vietas šķūnī, to var nolikt pie šķūņa, virsū uztinot tādu kā jumtiņu, kas pasargā no lietus un sniega. To viņš noskatījies pie kāda cita ražotāja. Malkas tirgus tiek pētīts arī, lai vienotos ar citiem uzņēmējiem par lielāka malkas apjoma eksportu.

Kas - par? Es - par!

Mācījies Rīgā, izbaudījis skaistumkonkursu elitārās iespējas, Kaspars atzīst, ka pilsētas burzma viņu nesaista. "Tagad taču pastāv iespēja, kurā katrā laikā doties apskatīt vietas, ko vēlies redzēt. Citur iedzīvotāji ikdienas darīšanās no savas dzīves vietas brauc uz citu vietu tik tālu, kā mēs uz Rīgu," viņš spriež. Iespēju apskatīt ko vairāk, nekā tikai savu ciemu, Kaspars baudījis, jau mācoties Balvu Sporta skolā. Viņš piedalījies treniņnometnēs

Ukrainā, Aluštā. Arī tagad viņš nēlaiž garām iespēju izbaudīt īstu ziemu ar sniegu, ja arī Balvu pusē tā nav. Brīvajā laikā jaunietis nodarbojas ar snobordu. "Par naudu, ko iztērē degvielā, braucot uz Gaiziņu, izdevīgāk un tā kārtīgi un no sirds izslēpoties, piemēram, kalnos Francijā," viņš atzīst. Kas gribēs čikstēt, tie čikstēs, bet kas gribēs darīt, tie vienmēr atradīs iespēju un izdarīs,- tāda ir jaunā lauku cilvēka atziņa, runājot gan par darbu, gan atpūtu. Ne velti viņš smeļ, ka viņu sauc Kaspars. Ja kāds jautā: "Kas - par?", viņš vienmēr atbild: "Es - par!" Ar padomu Kaspars palīdz arī tiem Balvu jauniešiem, kuri piedalās skaistumkonkursā, jo savulaik Balvu dome finansiāli atbalstījusi arī viņu, lai piedalītos konkursā "Mr. World 2013", kas notika Kentā, Lielbritānijā.

Lappusi sagatavoja I.Zinkovska

Foto - no personīgā arhīva

Foto - no personīgā arhīva

Apsveicam!

Marijai Bukšai - 100!

100 gadu – tas ir garš un ražens mūžs. Ne kuram katram izdodas šo apaļo jubileju sagaidīt. Vectilzēniete MARIJA BUKŠA, kura jau divdesmit gadus dzīvo Tilzā, ir viena no tām, kam tas ir izdevies. Ar krāšņiem ziedu pušķiem, stipras veselības un citiem laba vēlējumiem Marijas tanti apaļajā jubilejā 14.janvārī sveica Balvu novada, Tilžas un Vectilžas pagasta pārvalžu vadītāji, radi, draugi un kaimiņi.

Nozīmīgajā dzīves jubilejā gaviļniece mūs sagaidīja pie skaisti klāta viesību galda, kuru vēl krāšņāku darīja daudzie ziedu pušķi un apsveikuma kartītes. Marija Bukša jau no paša rīta bija pieņēmusi daudzus sveicējus, paspējusi mazliet atpūsties un jau atkal moži smaidīja. Jautāta, kā jūtas skaistajā dzīves brīdī, viņa, daudz neprātojot, teica: “Jūtos kā visi veci cilvēki. Bija rītā ciemiņi, apsveica. Viss ir labi.”

Visu vajag ar glanci

Marijas tante lielāko savas dzīves daļu pavadījusi Vectilžas pagasta Krutovas ciemā, bet nu jau teju divdesmit gadus viņa ikdienu vada ar mazmeitu Ingrīdu divistabu dzīvoklī Tilzā. Ingrīda stāsta, ka vecmamma savos 100 gados ir itin moža un dzīvespriecīga. Un kā nu ne, ja pati vēl spēj sevi apkopt, staigāt, sakārtot drēbes un šo to pat piepalīdzēt. “Parasti vecmammās diena sākas ap 7-8 rītā, kad viņa pieceļas, sakārto gultu un dodas brokastot. Vecmammās gulta vienmēr ir perfektā kārtībā – paladziņš un segas nogludinātas tā, ka nav nevienas krunciņas, bet spilvendrānai visi četri stūri uzfrīšināti līdz perfektumam. Un to visu viņa dara pati, jo diezin vai kāds no mums gultu mācētu sakārtot tā, kā vajag. Tāda viņa mums ir – ļoti kārtīga un pedantiska pat savos simts gados. Turklāt vecmammai joprojām ļoti patīk pucēties,” apliecina mazmeita Ingrīda, kura atklāj, ka arī gaviļnieces štātēm, tāpat kā gultai, jābūt perfektām. Daudzo gadu laikā mazmeita jau piešāvusies vecmammās gaumei, taču tāpat Marijas tantei vienmēr ir ko iebilst vai piebilst – vai nu jaunajam apģērba gabalam garums jāpielabo, vai kādā vietā jāieņem, vai arī šuve jāpielabo. Viņai vajag, lai viss būtu, kā nākas.

Dzīves moto - nedari to, kas nepatīk pašam

Lielākie svētki gaviļniecei ir, kad nedēļas nogalēs pie Ingrīdas un Marijas tantes sabrauc bērni, mazbērni un mazmazbērni, kurus simtgadniece mīl vairāk par visu. “Vecmammās dzīve vienmēr bijusi pakārtota savējiem – divām meitām, no kurām viena jau aizsaulē, trīs mazbērniem un četriem mazmazbērniem – nu jau augstskolu studentiem. Mūsu dzīves viņai vienmēr bijušas prātā no rīta līdz vakaram, viņa šķetina daudzos likteņus un pārdzīvo par visiem,” stāsta Ingrīda, kura vienmēr radusi ieklausīties vecmammās teiktajā, jo viņas padomi ir ļoti prātīgi un dzīvesgudri, gruntīgi un pamatīgi – kā nevienas citas paaudzes cilvēkam. Un ne velti tas ir tā, jo simts gadu laikā piedzīvots un pārdzīvots daudz. Protams, kā lielākajai daļai cilvēku, kas dzimuši šajos gados, arī Marijas Bukšas mūžs bijis grūts. Viņai bija divi vīri, bet abi spēka gados nomira, līdz ar to rūpes par meitām un viņu audzināšanu gūla tikai uz Marijas kundzes pleciem. Taču, neskatoties ne uz ko, viņa bija cinitāja. Turēja govīs, zirgus, aitas un audzēja visu, kas bija nepieciešams azaida galdam.

Lielāko daļu mūža simtgadniece pavadījusi, strādājot lauku darbus un saimniekojot pie apkārtnējiem cilvēkiem. Ingrīdai vēl tagad prātā vecmammās stāstītais, kā savulaik saimnieki mēdza pārbaudīt jaunos strādniekus. Vispirms pa istabām izmētāja naudu un tad lika uzskaitīt mājū. Kad Marija atrasto naudu atdeva saimniekiem, no viņiem saņēma uzslavu par godīgumu. Līdz ar to pārbaude bija galā un varēja sākt strādāt. “Vecmamma man bieži teikusi, ka zina, kādēļ Dieviņš viņu tik ilgi tur šai saulē. Tas tāpēc, ka viņas dzīves moto vienmēr bijis - nekad nedari otram to, kas pašam nepatīk. Un nekad neņem to, kas tev nepieder! Lūk, tāda ir viņas dzīves gudrība,” teic Ingrīda.

Jaundzimušie

Trīspadsmitais datums ģimenē laimīgs. 13.janvārī pulksten 12.24 piedzima puika. Svārs – 3,750kg, garums 56cm. Puisēna mammai Ilutai Gavarei no Alūksnes novada Vecclaicenes pagasta šis ir otrais bērniņš - vecākajai meitai Izabellai martā paliks 6 gadi. “Māsa gan gaidīja, ka piedzims māsiņa, taču diemžēl nesagaidīja. Pirmajā ultrasonogrāfijā mums solīja meitiņu, tad puiku, un tikai mēnesi pirms dzemdībām jau skaidri varēja pateikt, ka tas tomēr būs puika. Atzišos, arī pati to nojautu, jo šoreiz otrā grūtniecība bija pavisam savādāka un arī vēders lielāks,” teic nu jau divu bērnu mamma. Viņa stāsta par vēl kādu visnotaļ interesantu faktu – proti, abi Ilutas bērni dzimuši 13.datumā, un arī pašai Ilutai dzimšanas diena ir 13.decembrī. “Tā ka mūsu ģimenē trīspadsmitais datums noteikti uzskatāms par laimīgu – par to šaubu nav,” apgalvo jaunā māmiņa. Viņa stāsta, ka puikam slimnīcā vārds vēl nav izdomāts – šis svarīgais uzdevums deleģēts tētim Aigaram, vecākajai māsai un pārējiem mājiniekiem. Visticamāk jaundzimušais pie vārda tiks, kad kopā ar mammu pārbrauks mājās no slimnīcas. Tā tas notika arī tad, kad piedzima viņa lielā māsa Izabella.

12.janvārī pulksten 9.32 piedzima puika. Svārs – 2,500kg, garums 51cm. Puisēna mamma Darja Amelina no Rīgas stāsta, ka šis ir viņas pirmais bērniņš. “Ar puisēna tēti Jāni vēl pirms dēla nākšanas pasaulē nolēmām, ka viņu sauksim par Ričardu, kaut gan sākumā kā viens no iespējamajiem vārda variantiem bija arī Rihards,” teic jaunā māmiņa. Darja stāsta, ka vārda izvēlē viņai ar topošo tēti Jāni noteicošais bija, lai tajā parādītos burts ‘r’. Tieši tādēļ jaunie vecāki savu pirmdzimto nosauca par Ričardu. Kā izrādās, jaundzimušais ar savu nākšanu pasaulē 12.janvārī sagādājis mammai pirmo dzimšanas dienas dāvanu. “Tā nu ir sanācis, ka tagad janvāris mūsu ģimenē būs lielais svinību mēnesis. Mana mazā māsa Varvara jubileju svin 19.janvārī, Ričardam dzimšanas diena ir 12.janvārī, bet man pašai - 26.janvārī,” apliecina jaunā māmiņa.

Vislabāko dāvanu saņēma no mazmeitas. Savā simtajā dzimšanas dienā simtgadniece Marijas Bukšas seju rotāja smails, jo jubilejas rīts sākās neierasti un skaisti. Marijas mazmeita Ingrīda stāsta, ka pirms apaļās dzimšanas dienas visi prātojuši, ko savai gaviļniecei tik nozīmīgā dzīves brīdī varētu uzdāvināt. Tā kā Marijas kundze vienmēr bijusi ļoti ticīgs cilvēks, Ingrīda nolēma, ka aizies pie prāvesta Alberta Budžes un pasūtīs svēto Misi. Taču, kad prāvests pārjautājis, cik tad gadu Marijas kundzei īsti paliks, uzreiz noteicis: “Viņai baznīcā jāierodas pašai.” Ko tur varēja iebilst? “Dzimšanas dienas rītā vecmammu sapucēju, saģērbu un aizvedu uz baznīcu, kur viņa saņēma Vissvētāko Sakramentu. Mums abām par to bija ļoti liels gandarijums,” teic Ingrīda.

Vislielāko prieku Marijas kundzei allaž sagādājusi aušana, kur viņai bija patiesi liels talants, rokdarbi, puķkopība un ogošana dzimtajos Vectilžas mežos. Vienīgi tagad šim nodarbēm vairs nav tik daudz spēka, cik gribētos. Taču prāta asināšanai jubilāre joprojām interesējas par notikumiem Latvijā un pasaulē, klausās radio un aktuālākos jautājumus vēlāk pārrunā ar Ingrīdu.

Mazmeita atklāj, ka šad un tad vecmammai uzņāk brīži, kad vairs negribas dzīvot, un tad Ingrīda liek lietā savu mediķes darbā pieredzēto un stāsta par cilvēkiem, kuri ir daudz jaunāki, bet diemžēl nespēj izdarīt pat ne pusi no tā, ko var viņa. “Bet vislabākais palīgs un psihologs šādās reizēs ir mūsu kaimiņiene Aina Rakstiņa. Viņa atnāk, samīļo vecmammu un abas izrunājas kā vislabākās draudzenes. Parasti ar to pietiek un vecmammās sirds atkal ir mierīga,” stāsta mazmeita.

Pēdējā laikā simtgadniece vairākas stundas dienā pavada, sēžot ērtajā krēslā pie virtuves loga un vērojot ainiņas, kas paveras no trešā stāva loga. Kādreiz Marijas tantes skatam paverās darbīgu Tilžas cilvēku ikdienu – pa lielo ceļu brauca mašīnas un kombaini, bet daudzdzīvokļu mājas pagalmā mudžēt mudžēja no bērniem un viņu skaļajām čalām. Nu tas viss izzudis – tagad tā vietā mēms klusums, kuru šad tad pārtrauc kādas garāmbraucošas automašīnas rukoņa. “Kur mēs ejam?” neizpratnē par notiekošo vai ik pārdienas mazmeitai jautā simtgadniece. Taču, neskatoties ne uz ko, viņas sejā atkal atplaukst smails, kad pēc dežūras ātrajā palīdzībā mājās pārnāk Ingrīda, bet nedēļas nogalēs ciemos sabrauc Marijas tantes mīļie. Kas var būt labāks par to!

Janvāris – lielais svinību mēnesis.

12.janvārī pulksten 9.32 piedzima puika. Svārs – 2,500kg, garums 51cm. Puisēna mamma Darja Amelina no Rīgas stāsta, ka šis ir viņas pirmais bērniņš. “Ar puisēna tēti Jāni vēl pirms dēla nākšanas pasaulē nolēmām, ka viņu sauksim par Ričardu, kaut gan sākumā kā viens no iespējamajiem vārda variantiem bija arī Rihards,” teic jaunā māmiņa. Darja stāsta, ka vārda izvēlē viņai ar topošo tēti Jāni noteicošais bija, lai tajā parādītos burts ‘r’. Tieši tādēļ jaunie vecāki savu pirmdzimto nosauca par Ričardu. Kā izrādās, jaundzimušais ar savu nākšanu pasaulē 12.janvārī sagādājis mammai pirmo dzimšanas dienas dāvanu. “Tā nu ir sanācis, ka tagad janvāris mūsu ģimenē būs lielais svinību mēnesis. Mana mazā māsa Varvara jubileju svin 19.janvārī, Ričardam dzimšanas diena ir 12.janvārī, bet man pašai - 26.janvārī,” apliecina jaunā māmiņa.

Vēl dzimuši:

2.janvārī pulksten 11.07 piedzima puika. Svārs - 3,530kg, garums 55cm. Puisēna mamma Līga Ķelpa dzīvo Alūksnē.

Lappusi sagatavoja S.Karavoičika, A.Kirsanova foto

Cope

Sacensības zemledus makšķerēšanā

Jau trešo gadu Balvu ezerā notiek zemledus makšķerēšanas sacensības. Arī šogad 17. un 18. janvāri vairāk nekā 80 šī sporta veida piekritēju ciniņās Latvijas čempionāta pirmajā kārtā.

Šo sacensību mērķis ir popularizēt makšķerēšanas sportu kā veselīgu un aktīvu sporta veidu, noteikt šīs sezonas labākos Latvijas sportistus zemledus makšķerēšanā un atlasīt kandidātus Latvijas zemledus makšķerēšanas izlasei, kura piedalīsies 2015.gada pasaules čempionātā Somijā. Uzreiz jāpiebilst, ka jau otro gadu Latvijas izlases sastāvā ir arī Balvu puišs Artūrs Baltais. Latvijas zemledus makšķerēšanas izlase ir viena no titulētākajām, kura izcīnījusi godalgotas vietas pasaules čempionātā gan komandu, gan individuālajā vērtējumā.

Balvu ezers sacensību dalībniekus sagaidīja ar biezu ledu kārtu, kas priecēja gan organizatorus, gan dalībniekus. Sestdien jau no rīta 15 komandas reģistrējās un izlozēja sektorus, kuros trīs stundu laikā no ezera centās izmānīt lielākos lomu. Sektorus lozēja arī svētdien, taču profesionāliem copmaņiem veiksmē ir tikai viens no daudziem nosacījumiem, lai uzvarētu. Par laimes spēli šo sporta veidu sauc Didzis Ješkis no Vecpiebalgas, Kaives. Viņš uzsvēra, ka viena maza zivtiņa var spēlēt lielu lomu pie svēšanas un ietekmēt rezultātu. Normunds Grabovskis sevi sauc vienkārši par makšķernieku, kaut gan ir šī sporta veida profesionālis, vairākkārtējs Pasaules čempions un vicečempions, Baltijas, Latvijas, Lietuvas daudzkārtējs čempions makšķerēšanā, kā arī Latvijas izlases treneris ziemā un vasarā. Viņš arī veido publikācijas citu valstu makšķernieku žurnāliem, labi pazīstams arī kā eksperts, kurš ilgu gadu sniedz atbildes uz jautājumiem interneta resursos. Arī televīzijā viņš māca makšķerniekus, kā no katras copes gūt prieku. "Man šoreiz neveicās. Viena lieta ir mācēt ķert zivis, cita - nepieļaut taktiskas kļūdas. Otrajā dienā es tādu pieļāvu. Liku uzvaru uz smalkajām zivīm, kas dzīvo tuvu krastam - raudiņas, asari -, jo neticēju, ka no dzijuma iznāks brekši, bet viņi iznāca... Zivju pārvietošanos ietekmēja troksnis, arī barība, un tas, ko rādīja treniņi, sacensībās nepiepildījās," pastāstīja Normunds Grabovskis piebilstot, ka ar šādu uzvārdu startējot trīs cilvēki. Balvos viņš bijis visus gadus. Normunds skaidro, ka makšķerēšanas kā sporta vai hobijs robeža ir netaustāma. "Ja ikdienas copē no mazām zivtiņām bēdz, tad tagad uz tām liec uzvaru. Ikdienas copē var izvēlēties vietu un laiku, bet sacensībās jādara viss, lai no tā kvadrātiņa, kuru esi izlozējis, izvilinātu pēc iespējas smagāku lomu. Sacensībās lieto dārgākas barības, smalkākus rīkus. Ziemā ir demokrātiska, inventāru var atļauties vienkāršāku nekā vasarā - urbis, 5 - 10 makšķerītes, tāpēc arī dalībnieku ir vairāk," uzskata Normunds.

Balvu komandā "Liarps" startēja Aldis Voits, Valdis Prancāns, Andris Kukors, Artūrs Baltais un Ēriks Tučs, kurš smejojot sevi sauc par enkuru jeb komandas kopā vācēju. Balvenieši 15

Balvu komanda "Liarps". Viru dalība Latvijas čempionāta pirmajā posmā bija veiksmīga - viņi ierindojās 6.vietā.

Tiesnešiem darba pilnas rokas. Lai sacensības noritētu bez starpgadījumiem, divas dienas čakli strādāja tiesnešu brigāde. Ne velti vīri ar pasaules čempionātu pieredzi tiesnešu darbu vērtēja atzinīgi.

Apbalvošana. Balvu novada domes priekšsēdētājs Andris Kazinovskis makšķerniekus aicināja uz Balviem braukt vēlreiz, jo ezera ledus ir izturīgs, saimnieki - viesmīlīgi un veiksmē arī neiet secen. Kausi un medaļas tika uzvarētājiem. Komandām 1.vietā - "BSM-Finnex", 2.vietā - "Salmo", 3.vietā - "Agat&Finnex". Individuāli 1.vietā - Guntis Kārklīšs, 2.vietā - Harijs Raciborskis, 3.vietā - ziemas makšķerēšanas eksperts, vairākkārtējs Latvijas čempions Pēteris Liders (attēlā - no labās).

komandu vidū ierindojās 6.vietā, kas ir labs rādītājs, bet individuāli Artūram Baltajam bija sestais labākais rezultāts, bet Aldis Voits ierindojās 8.vietā. "Vakar sektorā biju ceturtais, šodien, domāju, būs labāk. Ķēru asarus, bet pēdējā pusstundā gāju uz risku - būs vai nebūs brekši. Risks attaisnojās, un es izvilku brekšus. Šajā sporta veidā svarīgs viss - makšķernieka veiksmē, meistarība, zināšanas, intuīcija," atzina Artūrs Baltais. Viņš Latvijas izlasē startē kopā vēl ar septiņiem makšķerniekiem, bijis Baltkrievijā, tagad martā plāno

braukt uz pasaules čempionātu Somijā. "Ir jātrenējas, jāsāk ar pareizu rīku iegādi, pareizi tos jāgatavo, jāizvēlas barība un tad galvenais - atrast zivi. Es makšķerēju apmēram kopš sešu gadu vecuma, bet šajā sportā esmu septiņus gadus," piebilst A.Baltais, kurš šobrīd dien Latvijas Bruņotajos spēkos, ir 1.kājinieku bataljona vada komandieris.

Aldis Voits abu dienu startus sauc par veiksmīgiem. Viņam vairāk ķērušies asariši, plauži, bet pēdējā pusstundā ķēris pat 200, 300 gramus smagus brekšus.

Skolu dzīve

Jaunums Briežuciema pamatskolā

Briežuciema pamatskolā gaitenī pie sienas uzstādīts televizors, kurā skolēni, skolas darbinieki, kā arī skolas viesi starpbrīžos var vērot fotogalerijas no skolas un pagasta kultūras dzīves. Fonā skan mūzika un televizora ekrānā slaidrādē slid fotogrāfijas - no Lāčplēša dienas, motociklu vasaras, dzejas dienām, projektu nedēļas, Baskāju trasītes ierīkošanas talkas, kā arī spilgtākie mirkļi no Briežuciema pagasta kultūras ikdienas. Briežuciema kolektīvs pārliecināts, - ir patikami vērot skolas ikdienu fotostāstos un ir ar ko palepoties viesiem.

Fotostāstu kopā licēja ir jaunā skolotāja Evita Začeste ar palīgiem.

Iegūst godalgotu vietu

Balvu Valsts ģimnāzijas skolniece Elīna Saidāne ieguvusi godalgotu vietu starptautiskā konkursā par krievu literatūru.

9.a klases skolniece Elīna Saidāne 2014.gada nogalē starptautiskajā jauniešu radošajā konkursā "Слово за нами" ieguvusi 2.vietu. Konkursa organizētājs, fonds "Русский мир", jauniešu konkursu aizvadītā gada vasarā izsludināja ar mērķi palielināt jaunatnes interesi par krievu literatūru un mākslu ne tikai Krievijā, bet arī citās valstīs. Jaunieši bija aicināti darbus iesniegt divās kategorijās - vizuālie darbi (zīmējumi) un sacerējumi. Konkursam darbus no ģimnāzijas iesniedza Elīna Saidāne (9.klase), Annija Raibekaze (8. klase) un Sabīne Miglāne (11.klase). Visi Balvu Valsts ģimnāzijas skolēnu darbi tika iesniegti vizuālo darbu kategorijā - Elīnas un Annijas darbi tēmā "Dzimtā zeme", savukārt Sabīnes darbs nominācijā "Pasakas". Kopumā konkursam iesniegti vairāk nekā 4000 darbi no 30 dažādām valstīm un 64 Krievijas reģioniem. Elīna Saidāne, kura konkursā piedalījās vecuma grupā no 14 līdz 17 gadiem, savā kategorijā saņēma diplomu par 2.vietu un balvu - grāmatu par krievu literatūras un glezniecības šedevriem. Elīna konkursam iesniedza zīmējumu, kurā ilustrēja vienu dzimtenes ainu - likteņupi Daugavu. Piedalīties konkursā Elīnai piedāvāja krievu valodas skolotāja Līvija Bukovska. "Esmu pateicīga skolotājai, arī mākslas skolas skolotājām par to. Kad telefonā saņēmu sms, ka man pienācis sūtījums no Krievijas, neko nesapratu. Izrādās, tā bija dāvana. Tas man bija pārsteigums!" secina Elīna.

Iepazīst Daugavpils Universitāti

8.janvāri Balvu Valsts ģimnāzijas 11. un 12.klašu skolēni devās uz Daugavpils Universitāti, lai iepazītos ar studiju iespējām šajā augstskolā.

Universitātē skolēni uzzināja, kā mācās nākamie fizioteapeiti, psihologi, bioloģijas skolotāji, pabija laboratorijā, kur tiek apgūtas zināšanas par cilvēka anatomiju, dažādām pataloģijām un citiem medicīnas jautājumiem. Viņi apskatīja Observatoriju, uzzināja par astronomisko pētījumu veikšanu. Daudz interesanta redzēja un dzirdēja jaunajā Dzīvības zinātņu un tehnoloģiju korpusā, kur teorētiskās un praktiskās zināšanas iegūst topošie biologi, vides speciālisti, programmēšanas inženieri, fiziķi, matemātiķi, ķيميķi, pabija pētniecības centros, dabaszinātņu laboratorijās, uzzināja, kā top halogrammas, DNS pētījumi. Noslēgumā ekskursijas vadītājs Jānis Kudriņš pastāstīja par iespējām studēt Daugavpils Universitātē, atbildēja uz interesējošajiem jautājumiem un vēlēja 12.klašu skolēniem veiksmi eksāmenos, kā arī pieņemt pareizo lēmumu par savas tālākās karjeras veidošanu.

Jaunākie žurnālu numuri

Ilustrētā Zinātne

☞ Šaubīties ir veselīgi. Kā mūsdienu aizņemtajam cilvēkam orientēties šajā informācijas plūsmā?

☞ Elektriņu gādās no kosmosa un vulkāniem. Kad domājam par enerģijas ražošanu nākotnē, noderīgs šķiet viss - gan Zemes dzīles, gan kosmos.

☞ Gēni būs nākotnes aculiecinieki. Drīzumā policisti varēs meklēt noziedzniekus pēc sejas vaibstu 3D modeļa, kas ļoti līdzināsies oriģinālam.

☞ Saules sistēmas apslēptās vietas. Nesen atklātā un lediem segtā pundurplanēta liek domāt, ka Saules sistēmas perifērijā slēpjas vēl citi objekti.

☞ Ģenētiķi piešķir odiem nāvējošu gēnu. Ik nedēļu pusmiljons ģenētiski modificētu odu milzīgos baros izlido Brazīlijas ārēs, lai cīnītos pret bīstamo denges vīrusu.

☞ Lielo datu jūra. Datu analīzes algoritmi ļauj saskatīt milzīgos datu apjomos jēgu un atklāj, kur uzliesmos nākamā Ebolas vīrusa epidēmija vai kuriem dzīvokļiem ir lielāks apzagšanas risks.

☞ Labākie pielāgojumi dzīvei dzelmē. Aukstums un tumsa ir tikai daži no izaicinājumiem, kas jāpārvar jūras dzīvniekiem. Tie pielāgojuši organismu un izmantojuši visnecīgākās iespējas izdzīvošanai dzelmē.

☞ Kā zinātnieki sazināsies ar citplanētiešiem?

Veselība

☞ Baudi ziemu uz slēpēm. Sniedzam dažus padomus, kas jāņem vērā, lai būtu vieglāk uzdrošināties, bet "saldajā ēdienā" pieredzes stāsts iedvesmai.

☞ Nāvīgs enerģijas lādiņš. Par spīti tam, ka grūti koncentrēties un acis līp ciet, ir vērts divreiz pārdomāt, pirms dzert enerģijas dzērienu. Regulāra tā lietošana var novest pie sirds slimībām.

☞ Akmens laikmeta diēta mūsdienu cilvēkam. Viss jaunais ir labi aizmirsts vecais. Tieši tā šoreiz var teikt par jauno modes kļedzienu – Paleolīta diētu, kura mudina atgriezties senā pagātnē un lietot tādu uzturu, ar kādu mēlojās mūsu senči, medijot mamutus.

☞ Dr. Google pret ārstu. Kurš kuru? Internets ir labs padomdevējs – vienmēr pieejams, neprasa papildu maksu un atbildi sniedz maksimāli ātri. Tomēr sadarbībai ar Dr. Googli pašārstēšanās nolūkos ir daudz ēnas pušu.

☞ Mītiskās rozēs patiesā daba. Daudz dzirdēts, ka rozi var izārstēt tikai ar vārdošanu pie dziednieka, tomēr tam grūti noticēt. Lai noskaidrotu, kā ārstēt šo kaiti un izvairīties no inficēšanās ar to, dodamies pie Rīgas Austrumu klīniskās universitātes slimnīcas Infekciju uzraudzības dienesta vadītāja Māra Liepiņa.

☞ Cilvēka skanīgā stīga - balss. Tāpat kā seja, arī balss katram no mums ir sava veida personības vizītkarte. Tomēr tā mēdz aizlūzt, pieklust un pat pazust. Lai balss skanētu visas dzīves garumā, par to ir jā rūpējas.

☞ Savās domās kā slazdā. Parasti mēdz uzskatīt, ka dzīves kvalitāti bojā neveselīgs uzturs un mazkustīgs dzīvesveids. Un tā ir taisnība. Bet tiem abiem ir arī māsa, ko sauc par neauglīgām un destruktīvām domām.

Sestdiena

☞ Līderu kašķi Latvijas partijās. Kas notiek Latvijas varenākajās partijās.

☞ Pret ņirgām ar ieroci. Ko mums mācīties no "Charlie Hebdo" traģēdijas.

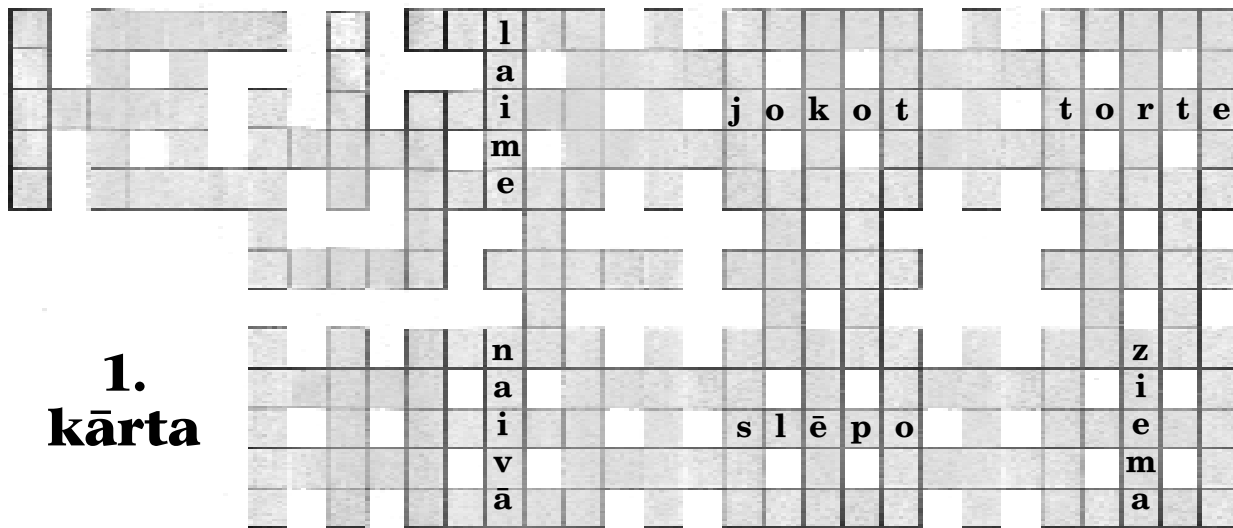
☞ Drošība nav bonbonga. Bijušais Valsts policijas priekšnieks Juris Reķšņa Latviju sauc par vienu no drošākajām vietām pasaulē, bet brīdina, ka arī šeit netrūkst cilvēku, kuri nespēj dzīvot bez kara sajūtas.

☞ Aiz prieka dejoja kā Džeksone. Dāvis pēc operācijas atgriezies Latvijā.

☞ Neizpētītā revolūcija. 1905.gadā latvieši ļāvās uznākt uz vēstures skatuves arī teroristu lomā.

Maģiskie vārdi

Uzdevums: visus maģiskos vārdus ierakstīt krustvārdu mīklai līdzīgā tabulā. Uzvarētāju gaida pārsteiguma balva.

1. kārtā

Aleja - arkls - asara - astma - balts - bikla - divus - Elīna - ielas - jauka - kaktā - kannā - kauja - klase - krāns - kurls - kurpe - laika - laipa - laiva - liepa - likme - malka - maska - masts - mazas - maize - meklē - mesta - metrs - pārus - plēvē - riepā - ronim - samet - samts - sanāk - sasit - sauca - sāpes - sekot - sesks - senāk - siers - sijas - silēs - skaļa - skanē - skots - sleja - slota - spēre - spēja - stāvs - steks - stumj - tālāk - tautā - teika - tievi - titrs - trako - turki - valde

Jūsu atbildes tiek gaidītas "Vaduguns" redakcijā, Teātra ielā 8, līdz 5.februārim.

Maģisko vārdu mīklu atrisināja: A.Naļivaiko, D.Kivkucāns, E.Ķirsona, L.Kivkucāne, St.Lazdiņš, S.Logina, Z.Pulča, J.Pošeika, S.Sirmā, J.Voicišs, E.Fjodorova (Balvi), V.Ločmele (Lazdukalns), I.Homko (Medņeva), O.Ločmele (Baltinava), A.Slišāns, A.Mičule (Tilža), E.Pērkone (Rugāju novads), D.Zelča (Krišjāņu pagasts), B.Sopule (Vikсна).

12.kārtā veiksmē uzsmaidīja VIJAI LOČMELEI no Lazdukalna. Pēc balvas griezties redakcijā (līdz ņemt personu apliecinošu dokumentu).

Foto konkurss

Katra mēneša labākās fotogrāfijas autors saņems balvu. Fotogrāfijas var iesūtīt pa pastu – Balvi, Teātra ielā 8, LV-4501, vai elektroniski – vaduguns@apollo.lv. Pie foto obligāti norādāms vārds, uzvārds (vēlams - tālrunis).

Klusā daba. Iesūtīja Juris Kašs no Balviem.

Plāvā. Iesūtīja Kintija Andersone.

Pie grāmatām. Iesūtīja Daniels Kivkucāns no Balviem.

Taurenīt, mans taurenīt. Iesūtīja Kintija Andersone.

Lappusi sagatavoja E.Gabranovs

Problēma

“Pat pēc maizes aiziet nevar!”

“Esmu ļoti pacietīga, bet tā ir ņirgāšanās par iedzīvotājiem. Žēl cilvēku, kuriem acimredzot jābūtu vainīgiem, ka dzīvo nomaļās Balvu pilsētas mazajās ielās,” par pilsētas ielu kritisko stāvokli ziemā sašutusi Balvu pilsētas iedzīvotāja MĀRA SPOŽUMA.

Gaida, kad ledu lietūs nomazgās

M.Spožuma Balvos pazīstama kā ilggadēja pasta darbiniece, kura pilsētas iedzīvotāju pasta kastītes regulāri nodrošina ar jaunāko presi. Viņa stāsta, ka savus darba pienākumus allaž pilda pēc vislabākās sirdsapziņas - pastu allaž piegādā laikus un neviena vēstule nav palikusi pusceļā. To novērtējuši arī Balvu pilsētas iedzīvotāji. Tiesa, tagad, kā stāsta pastniece Māra, gan viņa, gan arī citi pilsētas pastnieki kļuvuši par savas profesijas ķilniekiem, jo normāli darīt savu darbu un piegādāt pastu pa slidenajiem ceļiem ir teju neiespējami. Tādēļ viņa visu pilsētas pastnieku vārdā vēlas pievērst uzmanību pilsētas mazo ielu kritiskajam stāvoklim ziemā. “Pļavu ielā, Zaļajā ielā, Skolas ielā un citās pilsētas mazajās ielās ceļi ir kā spogulis – slideni un nav kaisīti jau ilgāku laiku. Piemēram, Skolas ielā privātmājas sākas ar Nr.1 un beidzas ar Nr.97, un mums, pastniekiem, visā šajā slidenajā ielas posmā un citviet katru dienu jāpiegādā avīzes. Turklāt to nākas darīt ar velosipēdu, jo citādi panest smago avīžu un žurnālu žūksni nevaru. Rezultātā jānes ne tikai smagā avīžu soma, bet jāstumj arī velosipēds un vēl pašai sevi! Un šāda darba ikdiena ir visiem pilsētas pastniekiem, ne tikai man! Arī es tomēr vēl gribu dzīvot un auklēt mazbērņus, nevis slideno ceļu dēļ gulēt slimnīcā ar lauztu kāju vai roku. Turklāt situācija, ka daļa vecāka gadagājuma iedzīvotāju nekaisīto ielu dēļ nevar pat aiziet uz veikalu, ir absolūti nenormāla,” neapmierināta pastniece Māra.

Foto - A.Krisanovs

Slidotava uz ceļiem. Sūdzības par ceļiem ziemā mūsupusē nav retums. Piemēram, redakcijai kāda Balvu pilsētas iedzīvotāja piezvanīja un sūdzējās arī par Ceļinieku ielu Steķentavā: “Paiet nevar! Kaisīts nav vai visu ziemu!” Sieviete pastāstīja, ka vienā no naktīm nedega arī neviena no apgaismojuma laternām. Tāpat vēl vakar saņēmām sūdzības arī par Partizānu, Raiņa un citām Balvu pilsētas ielām.

Neapmierināti ar šo ceļu stāvokli ziemā ir arī paši iedzīvotāji. Piemēram, Pļavu ielas 1 iedzīvotājs VALDIS stāsta, ka pēc maizes uz veikalu tiek uz četrām riepām – ar mašīnu to izdarīt nav nekādu problēmu. Iela, kā stāsta vīrietis, gan nav kaisīta. Pretslīdes materiālu uzber tikai ielu krustojumos. Savukārt Pļavu ielas 5 iedzīvotāja VELTA stāsta, ka slidenā ceļa dēļ iet uz veikalu ir bail – gaida, kad uzsnigs sniegs vai ledu nomazgās lietus: “Agrāk vismaz krustojumos kaisīja. Savukārt tagad, janvārī, kad to vajadzētu darīt, iela vispār nav kaisīta. Ja paskatos pa televizoru, kas notiek citviet, kad slideno ceļu dēļ cilvēki Rīgā salauž mugurkaulus, tad ko mēs varam gribēt šeit, Balvos?”

Kaisīt visu ielu nav paredzēts

Balvu novada pašvaldības aģentūras “San - Tex” direktors ULDIS

SPRUDZĀNS skaidro, ka ceļu uzturēšanā viena iepirkuma sadaļa paredz ielu tīrīšanu no sniega, otra - ielu kaisīšanu ar smiltīm. “Mūsu uzdevums ir nokaisīt krustojumus 10 metrus uz visām četrām krustojuma pusēm. Visu ielu kaisīt pēc iepirkuma nav paredzēts, izņemot gadījumus, kad, piemēram, ielā ir uzbrauktuve vai nobrauktuve. Tā bijis arī iepriekšējos gados. Saprota situāciju, bet visu pilsētas ielu kaisīšana pilnībā ir arī dārgs priekš,” stāsta U.Sprudzāns.

Savukārt Balvu novada pašvaldības komunālīnženieris MĀRIS VERJANOVŠ jautāts, vai pašvaldība tuvākajā nākotnē var rast iespēju kaisīt ne tikai pilsētu ielu krustojumos, pastāstīja, ka pilsētā ir arī ceļi, kurus kaisa salīdzinoši garos posmos. Tāpat pašvaldības speciālists atzina, ka pašreizējā situācija atsevišķās pilsētas ielās nav vērtējama kā laba un pašvaldība domās par iespējām ielas kaisīt garākos to posmos.

Informē policija

Piegādā precī un sabojā stabu

14.janvārī Balvu pilsētā automašīna “Scania” atpakaļgaitā iebrauca sētas stabā un sabojāja to. 1966.gadā dzimušais automašīnas vadītājs bija preces piegādātājs veikalam. Sastādīts administratīvā pārkāpuma protokols.

Nodara miesas bojājumus

15.janvārī saņemts iesniegums, ka Baltinavas novadā trīs personas nodarīja miesas bojājumus savam paziņam. Notiek pārbaude.

Draud savam vīram

Saņemts iesniegums no Balvu novada Tilžas pagasta, ka 1961.gadā dzimusi sieviete izsaka draudus savam vīram. Notiek pārbaude.

Nesamaksā par precēm

15.janvārī saņemts iesniegums no veikala “Supernetto” Balvos, ka dotajā brīdī nenoskaidrota sieviete pagāja garām veikala kasei, nesamaksājot par dažādām pārtikas precēm 8 eiro vērtībā. Notiek pārbaude.

Brauc dzērumā

16.janvāra naktī Balvos, Ezera ielā, 1988.gadā dzimis vīrietis vadīja automašīnu “Volvo” 1,06 promiļu alkohola reibumā. Sastādīts administratīvā pārkāpuma protokols.

16.janvārī pulksten 18 Balvu pilsētā 1980.gadā dzimis vīrietis vadīja automašīnu “Opel Omega” 2,43 promiļu alkohola reibumā un bez autovadītāja tiesībām. Uzskāts kriminālprocess.

Izsit stiklu

Saņemts iesniegums, ka naktī no 15. uz 16.janvārī Balvos, Daugavpils ielas mājas pagalmā, automašīnai “Volkswagen Sharan” izsists autovadītāja puses priekšējo durvju stikls. Notiek pārbaude.

Zog naudas makus

16.janvārī saņemts iesniegums, ka Rugāju novadā nozagts naudas maks ar kredītkarti un naudu. Notiek pārbaude.

18.janvārī saņemts iesniegums, ka Balvos kopīgas alkohola lietošanas laikā 1966.gadā dzimis vīrietis kādai sievietei nozaga maku, kurā atradās nauda un invalida apliecība. Mantas atrastas un atgrieztas īpašniecei.

Zog no mājas

17.janvārī saņemts iesniegums no Viļakas, ka, izsīt mājai stiklu, tajā iekļūts un nozagtas dažādas mantas. Uzskāts kriminālprocess.

Nozog desu, olas un baltmaizi

18.janvārī saņemts iesniegums, ka Viļakas novada Žiguros 1975.gadā dzimis vīrietis kādas sievietes mājā no ledusskapja nozaga baltmaizi, olas, desu un divas alus pudeles. Notiek pārbaude.

Informē ugunsdzēsēji

Deg mašina

18.janvārī Balvos, Brīvības ielas mājas pagalmā, dega automašīna. Cietušo nav. Ugunsgrēka iemesls – elektroinstalācijas issavienojums.

Pēdējo gadu laikā – gandrīz četri tūkstoši bojāgājušo

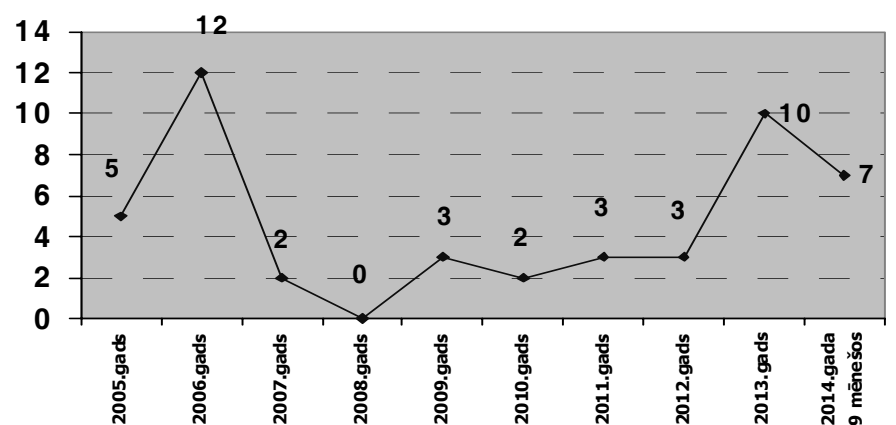
Aktuālākā CSDD informācija liecina, ka Latvijā no 2003. līdz 2013.gadam avārijās dzīvību zaudējuši 3639 cilvēki.

Par pēdējo gadu Valsts policija un CSDD informāciju vēl apkopo, taču iepriekš Valsts policijas sniegtā informācija liecina, ka līdz pagājušā gada 21.decembrim ceļu satiksmes negadījumos Latvijā gāja bojā 202 cilvēki. Līdz ar to kopējais bojāgājušo skaits pēdējo 11 gadu laikā ir vismaz 3841 cilvēki. Visvairāk traģēdiju bija 2000.gadu sākumā. Piemēram, 2003.gadā dzīvību zaudēja 532 cilvēki. Kopš 2008.gada bija vērojams straujš bojāgājušo skaita kritums, piemēram, pirms trīs gadiem avārijās gāja bojā 177 cilvēki. Savukārt 90.gadu sākumā situācija bija vēl traģiskāka - gadā dzīvību uz ceļiem zaudēja gandrīz tūkstoši cilvēku.

Valsts policija informē, ka par šogad notikušajām autoavārijām policija skaidros precīzus to iemeslus. Taču kopumā, atskatoties arī uz iepriekšējā gadā notikušajām avārijām, negadījumos varētu būt vainojama satiksmes dalībnieku nihilistiskā attieksme pret ceļu satiksmes noteikumiem. Tāpat, protams, jāizvērtē arī citu institūciju atbildība, kas saistās ar ceļu satiksmi. Valsts policija arī uzsver, ka turpinās veltīt maksimālas pūles, lai situāciju uzlabotu - tiek rīkoti reidi, izmantoti policijas rīcībā esošie fotoradari un netrafarētās automašīnas, kā arī novārtā nav atstāti preventīvie pasākumi. Šonedēļ notiks arī Ceļu satiksmes drošības padomes sēde, kurā visas atbildīgās institūcijas meklēs iespējas, lai uzlabotu satiksmes drošību un nepieļautu bojāgājušo skaita palielināšanu.

Jāpiebilst, ka Latvija pirms pāris gadiem tika starptautiski novērtēta un saņēma no ES balvu par stratēģiskā mērķa sasniegšanu, proti, 2010.gadā, salīdzinot ar 2001.gadu, vairāk nekā uz pusi samazināja bojāgājušo skaitu. CSDD informē, ka pašreizējais bojāgājušo skaits uz Latvijas ceļiem pagaidām neapdraud valsts stratēģisko apņemšanos līdz 2020.gadam, salīdzinot ar 2010.gadu, samazināt avārijās bojāgājušo skaitu uz pusi.

Bojāgājušo skaits mūsupusē (2005. – 2014.gads)

Jau rakstījām, ka apkopotā informācija par asiņaino statistiku mūsupusē liecina, ka Balvu, Viļakas, Rugāju un Baltinavas novados no 2005. līdz 2014.gada septembrim ieskaitot autoavārijās bojā gājuši 47 cilvēki. Lielākais ceļu satiksmes negadījumos mirušo skaits bija 2006.gadā, kad dzīve traģiski aprāvās 12 cilvēkiem.

Lappusi sagatavoja A.Ločmelis

Īsumā

Aizliedz tirgot un uzpildīt sarkanos gāzes balonus

Kopš 2013. gada pakāpeniski no Latvijas tirgus izņem gāzes balonus, kuri neatbilst ES tehniskajām prasībām - t.i., baloni, kam nav veikta attiecīga atbilstības novērtēšanas procedūra un tie nav marķēti ar atbilstību apliecinājošo marķējumu - II (pi) zīmi.

MK noteikumi stāsies spēkā 2015. gada 31. martā, līdz ar to šajā datumā spēkā stāsies arī aizliegums Latvijā tirgot un uzpildīt ES tehniskajām prasībām neatbilstošus gāzes balonus, kas nozīmē, ka norisināsies pilnīga gāzes balonu parka nomaiņa.

Jaunā gāzes balonu aprites un uzraudzības kārtība atrisina tādas gāzes balonu tirgū pastāvošās problēmas kā neskaidrās gāzes balonu īpašumtiesības, tirdzniecības nosacījumus un informācijas trūkumu par legālajām gāzes balonu tirdzniecības vietām, kā arī precīzi nosaka gāzes balonu lietotājam sniedzamās informācijas apjomu.

Šobrīd gāzes balonu tirgus Latvijā funkcionē pēc "pudeļu taras" principa, proti, izlietojot gāzes balonu un nododot to gāzes balonu tirgotājam, pretī tiek saņemts cits uzpildīts gāzes balons, tādējādi gāzes balons ceļo no personas pie personas. Šāds tirgus modelis gāzes balonu tirgū nav savienojams ar augstu gāzes balonu lietotāju drošības līmeņa nodrošināšanu, jo ir jāņem vērā, ka gāzes balons ir tvertne, kuras iekšienē ir pietiekoši liels spiediens un tā bojājumu vai nepareizas lietošanas rezultātā var notikt nelaimes gadījums ar letālām un neatgriezeniskām sekām.

Ar jauno regulējumu tiks pilnībā mainīta līdzšinējā gāzes balonu aprites prakse, proti, tiks pārtraukta gāzes balonu ceļošana no personas pie personas, bet gāzes balonu nomaiņa notiks starp vienas atbildīgās personas gāzes baloniem. Vienlaikus jaunais regulējums nodrošinās, ka aprītē atrodas identificējami gāzes baloni, kā arī precīzi noteiks atbildīgo personu par gāzes balona stāvokli un periodisko pārbaudu veikšanu balona lietošanas laikā.

Tāpat ir paredzēts, ka visas gāzes balonu tirdzniecības vietas tiks reģistrētas publiskā reģistrā, tādējādi nodrošinot gāzes balonu lietotājiem vienuviet - Patērētāju tiesību aizsardzības centra mājaslapā - pilnīgu informāciju par gāzes balonu tirgotājiem un ierobežojot *pelēkā* gāzes balonu tirgus īpatsvaru. Gāzes balonu tirgotājiem gāzes balonu tirdzniecības vietas līdz 2015. gada 31. maijam jāreģistrē Patērētāju tiesību aizsardzības centrā.

Papildus MK noteikumos precīzi definēts nepieciešamās informācijas apjoms, kuru gāzes balonu tirgotājam ir jāsniedz gāzes balonu lietotājam vienlaikus ar gāzes balona izsniegšanu.

Informē VID

Paziņojumi par fiziskai personai 2014.gadā izmaksātajām summām līdz šī gada 2.februārim

Lai darba ņēmēji laikus un precīzi varētu sagatavot savas gada ienākumu deklarācijas, Valsts ieņēmumu dienests (turpmāk - VID) aicina darba devējus līdz 2015.gada 2.februārim iesniegt VID paziņojumu par darbiniekiem izmaksātajām summām. Vienlaikus VID vērš uzmanību, ka arī fiziskām personām, kuras reģistrētas kā saimnieciskās darbības veicējas, obligāti jāiesniedz paziņojumi par izmaksātajām summām.

VID atgādina, ka līdz 2015.gada 2.februārim komersantiem, individuāļiem uzņēmumiem, zemnieku vai zvejnieku saimniecībām, kooperatīvajām sabiedrībām, nerezidentu pastāvīgajām pārstāvniecībām, iestādēm, organizācijām, biedrībām, nodibinājumiem un fiziskajām personām, kuras reģistrētas kā saimnieciskās darbības veicējas (turpmāk - ienākuma izmaksātājs), ir pienākums iesniegt VID paziņojumu par fiziskajām personām izmaksātajām summām (turpmāk - paziņojums), ja:

- darba attiecības pastāvējušas līdz gada beigām;
- izmaksāti ienākumi, kuri saistīti ar fiziskās personas saimniecisko darbību;
- izmaksāti ienākumi, kuri nav atbrīvoti no aplikšanas ar iedzīvotāju ienākuma nodokli (turpmāk - nodoklis), bet no kuriem nodoklis izmaksas vietā nav jāietur;
- izmaksāti ar nodokli neapliekamie ienākumi.

Paziņojumu iesniedz VID

Elektroniskās deklarēšanas sistēmā (turpmāk - EDS).

Paziņojumos ietvertā informācija ir nepieciešama fizisko personu - ienākumu saņēmēju - gada ienākumu deklarācijas sagataves izveidošanai EDS. Kļūdas paziņojumos paildzina gada ienākumu deklarācijās ietverto datu izvērtēšanas un attiecīgi pārmaksātā nodokļa atmaksas procesus, no kā cieš fiziskās personas - darba ņēmēji -, kas vērsas VID, lai saņemtu pārmaksāto nodokli. Tādēļ VID lūdz iesniegt paziņojumus savlaicīgi un vērīgi sekot līdzi, lai iekļautā informācija būtu precīza.

VID aicina darba devējus pārliecināties par neapliekamā minimuma un atvieglojumu par apgādībā esošām personām pamatotu un precīzu atspoguļošanu paziņojumos, bet darba ņēmējus - savlaicīgi reģistrēt nepieciešamās izmaiņas algas nodokļa grāmatīnā. VID vērš uzmanību, ka 2014.gadā vienas personas neapliekamais minimums bija 75 eiro mēnesī (900 eiro gadā), bet nodokļa atvieglojums par katru apgādībā esošu personu - 165 eiro mēnesī (1980 eiro gadā).

VID aicina arī tās fiziskās personas, kuras neveic saimniecisko darbību, iesniegt gada ienākumu deklarāciju ērtā un drošā veidā, jebkurā sev piemērotā laikā un vietā elektroniski, izmantojot VID EDS. Lai kļūtu par VID EDS lietotāju, var:

- izmantot portāla www.latvija.lv sniegto tehnisko risinājumu, lietojot

eParaksta viedkarti (e-me) vai elektronisko identifikācijas karti (eID);

iesniegt iesniegumu papīra veidā un noslēgt līgumu ar VID klientu apkalpošanas centrā. Iesniegums un līgums pieejams VID mājaslapā www.vid.gov.lv, sadaļā "Noderīgi" - "Elektroniskās deklarēšanas sistēma" (EDS) - "Kā kļūt par EDS lietotāju".

VID nodrošina, ka EDS nodokļa maksātājam ir pieejama deklarācijas aizpildīšanai nepieciešamā informācija, ko VID saņem no ienākuma izmaksātāju iesniegtajiem paziņojumiem. Tās deklarācijas sadaļas, par kurām informācija ir pieejama valsts informācijas sistēmās, VID aizpilda automātiski. Gada ienākumu deklarācijā uzrāda tikai to informāciju, kas nav pieejama valsts informācijas sistēmās.

Plašāka informācija par paziņojumu aizpildīšanu un iesniegšanu pieejama VID mājaslapā: www.vid.gov.lv, sadaļā "Iedzīvotāju ienākuma nodoklis" - "Metodiskie materiāli" - "Metodiskais materiāls "Paziņojumi par fiziskai personai izmaksātajām summām"".

Jautājumu un neskaidrību gadījumā aicinām zvanīt uz VID informatīvo tālruni 67120000 (zvanot no Latvijas) vai +371 67120000 (zvanot no ārvalstīm), izvēloties pirmo tēmu "Nodokļi", vai sūtīt savu jautājumu, izmantojot VID mājaslapas sadaļu "Kontakti"/"Uzdot jautājumu VID". Konsultāciju iespējams saņemt arī klātienē tuvākajā VID klientu apkalpošanas centrā.

Der zināt

Pagarina pārejas periodu dzīvnieku novietnes nodrošināšanai ar kūtsmēslu krātuvi

Līdz šim bija noteikts, ka līdz 2014. gada 27. jūlijam lauksaimniekiem bija jānodrošina kūtsmēslu uzglabāšanu vides prasībām atbilstošās krātuvēs.

Tagad noteikumi paredz, ka dzīvnieku novietnē no 15 dzīvnieku vienībām un īpaši jutīgajās teritorijās no 10 dzīvnieku vienībām krātuve jānodrošina līdz 2016.gada 31.decembrim, savukārt dzīvnieku novietnē no 10 - 15 dzīvnieku vienībām un īpaši jutīgajās teritorijās no 5 - 10 dzīvnieku vienībām - līdz 2017.gada 31.decembrim. Šis izpildes termiņa pagarinājums netiek attiecināts uz tām dzīvnieku novietnēm, kurās tiek iegūti šķidrie vai pusšķidrie kūtsmēsli.

Nemot vērā to, ka Latvijā ir liels skaits mazo saimniecību, kurās atrodas mazāk par 10 dzīvnieku vienībām un mazāk par piecām dzīvnieku vienībām, ja dzīvnieku novietne atrodas īpaši jutīgajās teritorijās, arī šīm saimniecībām tiek noteiktas prasības pakaišu kūtsmēslu uzglabāšanai. Uzglabājot pakaišu kūtsmēslus

pie dzīvnieku novietnes, būs jāizveido pamatne, lai pasargātu no kūtsmēslu esošā šķidrums iesūknās grunti un noteces, kā arī virsas uzglabāšanai nepieciešama speciāli ierīkota tvertne. Noteikumos paredzēts, ka dzīvnieku novietnē, kurā pakaišu kūtsmēslus uzkrāj dziļajā kūti un saimniecībā, kurā gaļas liellopi un savvaļas sugas dzīvnieki produkcijas ieguvei pastāvīgi tiek turēti āra apstākļos norobežotā vidē vai vietā, nav nepieciešama krātuve kūtsmēslu uzglabāšanai. Tāpat noteikts, ka pakaišu kūtsmēslus, kurus uzkrāj dziļajā kūti, nodrošinot sausnas saturu vismaz 45%, pieļaujams uzglabāt ārpus dzīvnieku novietnes ne ilgāk kā 24 mēnešus. Novietojot pakaišu kūtsmēslus ārpus dzīvnieku novietnes (dziļās kūti), kūtsmēslu uzglabāšanas laukuma pamatni veido no ūdensnecaurlaidīga materiāla. Jaunajos noteikumos arī noteikta prasība, ka, būvējot lagūnas tipa krātuvi, jāierīko drenāža, lai varētu nodrošināt krātuves uzraudzību, veicot pazemes ūdeņu kvalitātes mērījumus.

Veiksmes prognoze

20.janvāris. 'Čika' laika nestundas no plkst. 00.00 līdz 14.59, tāpēc darījumus labāk atlikt līdz rītdienai. Ja nu tiešām ir kas neatliekams, tad pie klienta vai partnera dodies pats, lai visu kārtotu aci pret aci. Dators, fakss vai telefons šodien Tev var izdarīt lāča pakalpojumu un izjaukt darījumu. Šodien ieteicama arī kārtības ieviešana mājās vai darbavietā, nodarbošanās ar sportu un diētas uzsākšana.

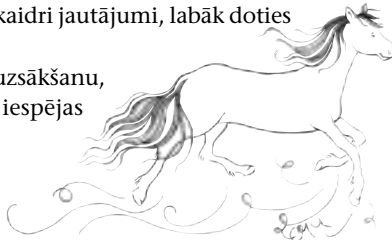
21.janvāris. Ja sen esi rūpīgi gatavojies kādai lielai un nopietnai lietai, tad neminstinies un sāc to piepildīt dzīvē! Tāpat centies iekļauties savā kolektīvā, neturēties savrup un netēlot balto zvirbuli. Visticamāk, ka šo *zvirbuli* pārējie šodien nesapratīs, nosauks par izlēcēju un noknābs.

22.janvāris. Šaubīgā ceturtdiena, kurā nav vēlams pieņemt svarīgus lēmumus, sākt ko jaunu un demonstrēt savu labklājību. Šodienas devīze: viena galva - gudra - divas - gudrākas. Ja ir kādi neskaidri jautājumi, labāk doties pie speciālista, ne pie visu zinošās kaimiņtantes.

23.janvāris. Šinī piektdienā jau no paša rīta sāc svarīgus darbus: jaunu lietu uzsākšanu, darba problēmu risināšanu utt. Jo 'čika' laikā no plkst. 13.15 līdz 24.00 lielas iespējas nonākt kuriozā situācijā, saindēties ar alkoholu vai izprovocēt skandālu.

Pareģe Ilga

* Veiksmes un laika ziņu prognozi lasiet arī www.vaduguns.lv, tālr. 29365609

	Nakts	Diena
T 21.01	Mākoņains -9	Apmācies, sniegs -3
C 22.01	Apmācies, neliels sniegs -3	Apmācies, neliels sniegs -2
Pk 23.01	Apmācies -3	Apmācies -2
S 24.01	Apmācies, sniegs 0	Apmācies, neliels sniegs -1

Pērk

SIA "LATVIJAS GAĻA" **iepērk liellopus, jaunlopus, aitas, zirgus.** Samaksa tūlītēja. Svāri. Tālr. **28761515.**

SIA "ĀIBI" **pērk liellopus, jaunlopus, aitas, kazas, zirgus, cūkas.** Labas cenas! Samaksa tūlītēja. Svāri. Tālr. **26142514, 20238990.**

Z.S "Strautiņi" **iepērk mājlopus.** Samaksa tūlītēja. Labas cenas. Tālr. **29411033.**

SIA **RENEM P** **iepērk jaunlopus, liellopus, aitas, cūkas.** **ELEKTRONISKIE SVARI.** Tālr. **65329997, 29485520, 29996309, 26373728, 26393921**

Piedāvā darbu

SIA "SanMar būve" aicina darbā E KATEGORIJAS AUTOVADĪTĀJU, kods 95. Zvanīt 292268963.

SIA "Lauku Miesnieks" iepērk mājlopus.

Augstas cenas. Samaksa tūlītēja. Svāri. Tālr. **20207132.**

Balvos! Pērk mežus, cirsmas (retināšanas). Tālr. 29100239.

Pērk malku, zāģbalžus, finierklučus. Tālr. 29100239.

SIA "Sendija" pērk lapu, skujkoku taru - 35 EUR/m³; malku - 20 EUR/m³; papirmalku. Cirsmas. Zarus šķeldošanai. Tālr. 28628880, 29495199.

Pērk bojātus elektromotorus, ģeneratorus. Tālr. 25602554.

Vēlos pirkt 3-istabu dzīvokli Balvos. Tālr. 26446347.

Pērk vieglo auto ar TA. Tālr. 25752130.

Pērk ejošu žiguli ap EUR 150. Tālr. 25425021, 25637023.

Pazudis

Pazudis vilku šķirnes jauktenis, pelēks ar raibumiem, deguns un astes galiņš balts. Lūdzu zvanīt 29341541.

Dažādi

LAFIKO.LV
AIZDEVUMI PENSIONĀRIEM
Balvos, Partizānu 14
Otrdienās, ceturtdienās, piektdienās
T. **64521873, 26402362.**

23.janvārī veikala "SuperNetto" telpās pārdos Igaunijā ražotu gultas veļu, spilvenus, segas.

Piedāvā visu veidu celtniecības pakalpojumus, sākot ar betonēšanu, beidzot ar jumta kori. Remontē dzīvokļus, flīzē. Tālr. 25418461, 28792667.

Veikalā "Lubavas Style", Tautas 1, 23.janvārī **VISĀM PRECĒM 50% atlaide!**

Apbedīšanas birojs "Smiltājs K" atrodas Balvos, Teātra 6a. Tālr. 22034455.

Veic dažāda veida iekšdarbus. Tālr. 25858936.

Tīra aizaugušas pļavas, pērk malkas cirsmas. Samaksa dokumentu noformēšanas dienā. Tālr. 29416860.

Dējējvistas (6-12 mēn.). Tālr. 29424509.

Dāvinām melnu, skaistu suni. Tālr. 26610720.

Apsveikumi

*Uzliec roku man uz pleca, kad Tev smagi šķiet,
Pieglaud vaigu tā kā senāk, paklusē mazliet.
Nerunāsim vārdus skaļus, labāk klusums dziļš,
Lai vien manas acis stāsta, cik Tu esi miļš.*

Miļi sveicam **Ināru** un **Pēteri Ločmeļus** sudrabkāzu jubilejā!
Vēlam veselību, izturību, satīcību daudziem turpmākajiem gadiem.

Vedēji

Veneranda un Jāzeps Keiši, vismiļākie sveiciens!

25 gadu kāzu jubilejā! Vēlam Jums laimi, kas nebeidzas, veiksmi, kas nepamet, veselību stipru kā riekstu, mīlestību tikpat spožu kā jaunībā.

Irēna, Alfrēds

Jurim Kokorevičam - 55!

*Zaļais, liganais bērzs upes malā -
Zeltainas lapas ceļā man svied?
Vēl jau pat bargākās ziemas salā
Varu caur sniegiem un puteņiem iet.*

Sveicam jubilejā un vēlam veselību, izturību, dzīvesprieku!
Mamma, krustmeita Agnese, brāļi Pēteris un Anatolijs ar ģimenēm

*Tu ziedoša par spīti laika salnām,
Kas reizēm nākušas ir prieku kost,
Ak, paliec tāda savā gadu kalnā
Un neļauj sirdi salnas dienām jozt.*

Miļi sveicam **Ņinu Sorokinu** 65. dzimšanas dienā!

Vēlam dzīvesprieku, neizsikstošu enerģiju, veselību un daudz jauku, saulainu dienu turpmākajos dzīves gados.

Ceļinieku ielas kaimiņi

*Mana miļa māmuliņa,
Mani miļi audzināja.
Pati māte dubļus brida,
Mani nesa rociņās*

(Latv.t.dz.)

Daudz baltu dieniņu mūsu miļajai māmuliņai
Stefānijai Pundurei 95 gadu dzīves jubilejā!
veselību un Dieva svētību katrā solī!

Mīlestības un pateicībā, Tavi paši tuvākie cilvēki

Pateicība

Sirsniģākais paldies ģimenes ārstam A.Spridzānam, dakterei N.Aleksejevai, vecākajai medmāsai A.Dillei un visam terapijas nodaļas kolektīvam par manis ārstēšanu. Novēlu, lai nekad nenogurst Jūsu prasmīgās rokas un lai katru soli pavada Dieva svētība!

VISDZIĻĀKAJĀ CIENĀ, LEONTINA KOMANE LAZDULEJĀ

Pārdod

Pārdod Golf 2, TA. Tālr. 28875794.

Pārdod VW Passat, 1992.g., labā tehniskā kārtībā. Tālr. 29121477.

Pārdod piena kvotas. Tālr. 20234088.

Pārdod malku. Tālr. 26211223.

Pārdod cirsmu. Tālr. 26594500.

Bišu maize. Tālr. 28379008.

Pārdod sivēnus. Tālr. 20266481.

Pārdod sivēnus. Tālr. 26213631.

Pārdod rotējošas nažu ecēšas. Tālr. 26109202.

Līdzjūtības

*Birst asaras kā baltas pērles,
Raud sveces baltas, māt,
Par tavu dāsno mūžu, balto sirdi,
Par palicēju sāpēm balta svece*

raud.
Patiesi līdzjūtības vārdi sāpju brīdī
Lucijai Indrikei un piederīgajiem,
pavadot mīļo māti **ŅINU CIRČENI**
mūžībā.
Ostrovsku ģimene

*Saņem, labā Zemes māte,
Vienu sirmu māmuliņi,
Apsedz viņu silti, silti
Savām smilšu villainēm.*
Izsakām patiesu līdzjūtību
Antonijai, MĀMULĪTI zemes klēpī
guldot.
Iventra, Santa

*Mums dzīvē ļoti pietrūks tevis
Un ceļa nebūs, kurā tikties ļauts.
To gaišumu, ko tu mums dzīvē devi,
Mēs varēsim tik sirdi saglabāt.*
Mūsu klusa un patiesa līdzjūtība
Lidijai Ločmelei, MĀMIŅU
mūžības ceļā pavadot.
Svetlana, Viktors

Laikrakstu "Vaduguns" februārim izdevīgāk abonēt:

- REDAKCIJĀ, Teātra ielā 8, Balvos
- VIĻAKĀ, TAUTAS 6 (otrdienās)

"Vaduguns" redakcijā
pārdošanā
kalendārs.

Cena EUR 1,10.

